

การวิเคราะห์การบริหารเงินทุนหมุนเวียน : กรณีศึกษา

บริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด

ANALYSIS OF THE WORKING CAPITAL MANAGEMENT :

A CASE STUDY OF INDUSTRIAL GAS CO.,LTD.

โดย

นางสาวขวัญชนก บางหลวง

ภาคินพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาคนิพนธ์   การวิเคราะห์การบริหารเงินทุนหมุนเวียน : กรณีศึกษา
บริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด
ANALYSIS OF THE WORKING CAPITAL MANAGEMENT :
A CASE STUDY OF INDUSTRIAL GAS CO.,LTD.
ชื่อนักศึกษา   นางสาวขวัญชนก บางหลวง
รหัสประจำตัว   439062
หลักสูตร   บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา   2544

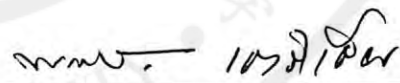
บัณฑิตวิทยาลัย   มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ   ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้
ภาคนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต   เมื่อวันที่
26 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.กุศยา ถีพหาวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

ภาคนิพนธ์	การวิเคราะห์การบริหารเงินทุนหมุนเวียน : กรณีศึกษา บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด ANALYSIS OF THE WORKING CAPITAL MANAGEMENT : A CASE STUDY OF : INDUSTRIAL GAS CO.,LTD.
ชื่อนักศึกษา	นางสาวขวัญชนก บางหลวง
รหัสประจำตัว	439062
สาขาวิชา	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2544

บทคัดย่อ

การบริหารเงินทุนหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดโอกาสการเกิดปัญหาขาดสภาพคล่อง ซึ่งปัญหาดังกล่าวทำให้หลายบริษัทถึงกับล้มละลายแม้จะมีกำไรก็ตาม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษา การบริหารเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งหมายถึงการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน โดยใช้บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นบริษัทที่เป็นผู้นำในตลาดก๊าซอุตสาหกรรม เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมของระดับเงินทุนหมุนเวียน การแก้ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน รวมทั้งเสนอแนวทางเพิ่มเติมในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเงินทุนหมุนเวียน โดยศึกษาจากข้อมูลสถิติ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ห้วงการเงิน และการบริหารเงินทุนหมุนเวียนในรอบปี 2539 – 2543 ซึ่งเป็นช่วงก่อนและหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผลการศึกษา พบว่า บริษัทมีนโยบายในการรักษาระดับเงินทุนหมุนเวียนที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน คือ มีหนี้สินหมุนเวียนสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนมาก แสดงถึงบริษัทมีแนวโน้มที่อาจเกิดปัญหาสภาพคล่องได้ แต่บริษัทก็มีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียนได้เร็วกว่าบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยมีวงจรเงินสดที่สั้นที่สุด อย่างไรก็ตามบริษัทยังคงต้องระวังในการให้กู้ระยะสั้นกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อย ซึ่งมีอัตราสูงกว่าร้อยละ 50 ของสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีอยู่ทั้งหมดตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา เพราะหากมีสภาพคล่องน้อย อาจส่งผลกระทบต่อให้บริษัทเกิดปัญหาสภาพคล่องได้

ดังนั้น บริษัทควรมีการกระจายความเสี่ยงโดยการลดระดับเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อยและบริษัทร่วม นอกจากนี้ ถึงแม้บริษัทจะมีวงจรเงินสดที่สั้น แต่ระยะเวลาในการจ่ายชำระหนี้ของบริษัทก็ยังสั้นกว่าระยะเวลาที่บริษัทเก็บหนี้จากลูกค้าได้ ซึ่ง ทำให้บริษัทต้องใช้แหล่งเงินทุน

ระยะสั้นจากภายนอกมาชำระหนี้ ซึ่งบริษัทก็จะมีค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยในส่วนนี้ ดังนั้นบริษัทควรจะ
ขยายเวลาในการชำระหนี้ออกไปอีก และควรมีการเร่งรัดการเก็บหนี้ให้เร็วขึ้นพอดีกัน

กิตติกรรมประกาศ

ภาคนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ ดร.กศยา ลีพหาวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้ภาคนิพนธ์เล่มนี้ได้รับความสมบูรณ์ครบถ้วน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

ประโยชน์แห่งภาคนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ซึ่งสนับสนุนในด้านกำลังใจด้วยความรัก และความเอื้ออาทรแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขวัญชนก บางหลวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(3)
สารบัญ	(4)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญแผนภูมิ	(8)
สารบัญแผนภาพ	(9)
บทที่	
1. บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 SWOT ANALYSIS	4
2.2 ความหมายของเงินทุนหมุนเวียน และศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	6
2.3 แนวความคิดของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน	8
2.4 การวิเคราะห์งบการเงิน	11
3. ระเบียบวิธีการศึกษา	
3.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา	21
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	22
3.3 การทดสอบความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือได้	22
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	23
3.5 ข้อจำกัดของการศึกษา	24
4. ข้อมูลของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊สจำกัด	
4.1 ประวัติของบริษัท	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์และการผลิต	25
4.3 การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย	29
4.4 การกำหนดราคา	30
4.5 ลักษณะของลูกค้า	30
4.6 โครงสร้างของอุตสาหกรรมก๊าซภายในประเทศ	31
4.7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน	32
4.8 การวิเคราะห์ SWOT	33
4.9 วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน	35
4.10 การบริหารเงินทุนหมุนเวียน	44
4.11 วิเคราะห์งบกระแสเงินสด	52
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปปัญหาที่มีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้กับบริษัท.....	61
5.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขและป้องกันปัญหา	62
บรรณานุกรม	63
ประวัติผู้เขียน	64

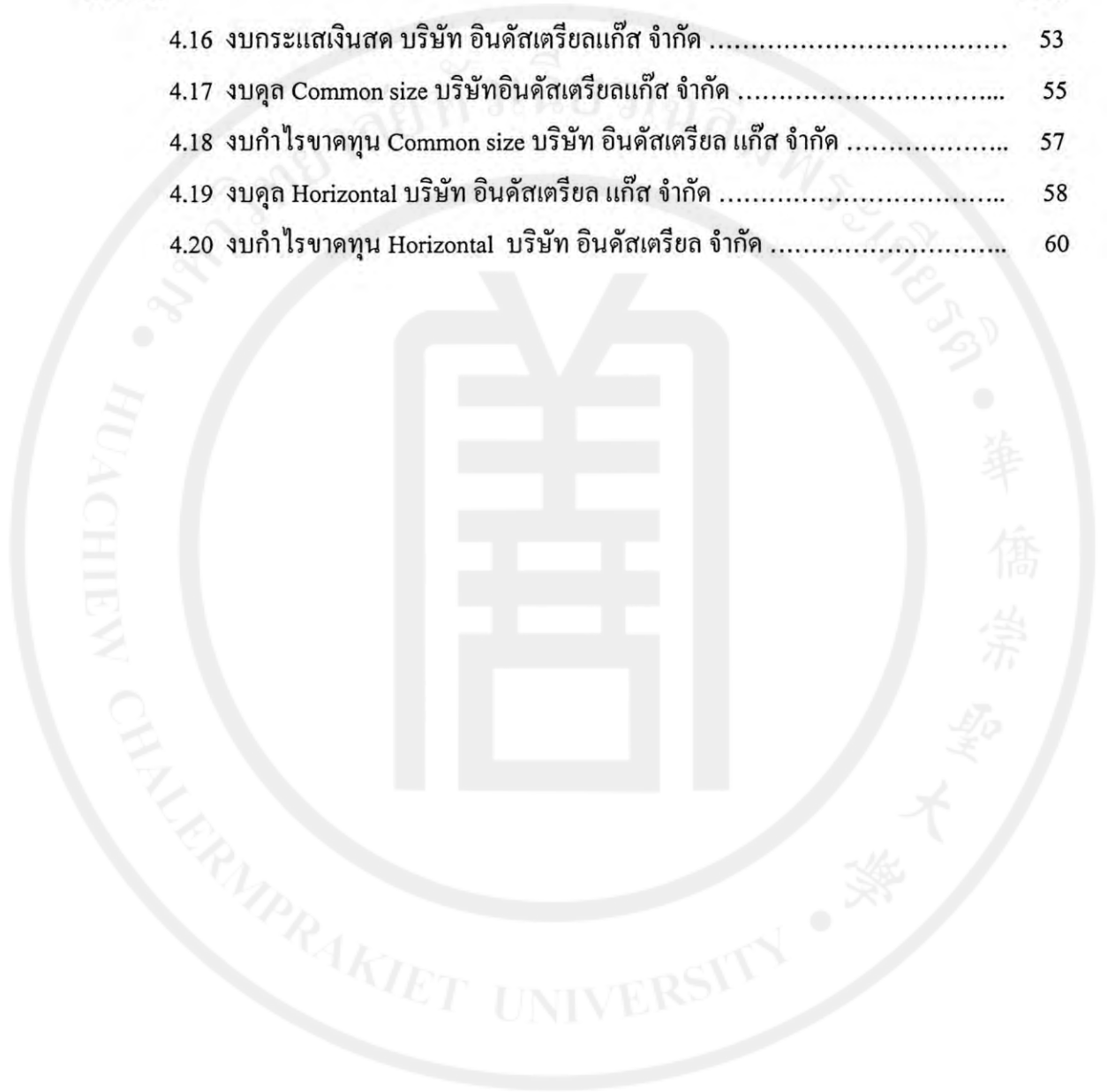
สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงกำลังการผลิตและปริมาณการผลิตของโรงงานปี 2541 – 2544.....	28
4.2 อัตราค่าไฟฟ้าในช่วงปี 2539 – 254 4.....	29
4.3 เปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับบริษัท บริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543.....	37
4.4 เปรียบเทียบอัตราหมุนของสินทรัพย์ถาวรของบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด กับบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	38
4.5 เปรียบเทียบอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัดกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ปี 2539 – 2543	40
4.6 เปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของบริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับคู่แข่ง ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	41
4.7 อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด ปี 2539-2543.....	42
4.8 อัตราส่วนทางการเงินของค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ปี 2539 – 2543.....	43
4.9 รายละเอียดเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อยและบริษัทร่วม ที่เกี่ยวข้องกัน ปี 2540 – 2543	45
4.10 เปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเร็วของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับ คู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	46
4.11 เปรียบเทียบวงจรเงินสดของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับคู่แข่งใน อุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	47
4.12 เปรียบเทียบระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ยของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	48
4.13 เปรียบเทียบระยะเวลาการเก็บหนี้เฉลี่ย ของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	49
4.14 เปรียบเทียบระยะเวลาในการชำระหนี้เฉลี่ยของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด กับคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543	50
4.15 แสดงรายละเอียดเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด ปี 2539 – 2543	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 งบกระแสเงินสด บริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด	53
4.17 งบดุล Common size บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด	55
4.18 งบกำไรขาดทุน Common size บริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด	57
4.19 งบดุล Horizontal บริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด	58
4.20 งบกำไรขาดทุน Horizontal บริษัท อินดัสเตรียล จำกัด	60

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
4.1 เปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนปี 2539 – 2543	37
4.2 เปรียบเทียบอัตราหมุนของสินทรัพย์ถาวร ปี 2539 – 2543	39
4.3 เปรียบเทียบหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ปี 2539 – 2543	40
4.4 เปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรสุทธิ ปี 2539 – 2543	41
4.5 เปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเร็ว ปี 2539 – 2543	46
4.6 เปรียบเทียบวงจรเงินสด ปี 2539 – 2543	47
4.7 เปรียบเทียบระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย ปี 2539 – 2543	48
4.9 เปรียบเทียบระยะเวลาชำระหนี้ ปี 2539 – 2543	50

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1.1 แสดงการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Real GDP Growth)	1
1.2 แสดงแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมก๊าซ	2
2.1 การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้ป็นศูนย์	8
2.2 การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้ป็นบวก	9
2.3 การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้ป็นลบ	10
2.4 แสดงการหมุนเวียนของกระแสเงินสด	14
4.1 ส่วนแบ่งทางการตลาดของกลุ่มผู้ผลิตก๊าซอุตสาหกรรมในประเทศไทยปี 2543.	32

บทที่ 1

บทนำ

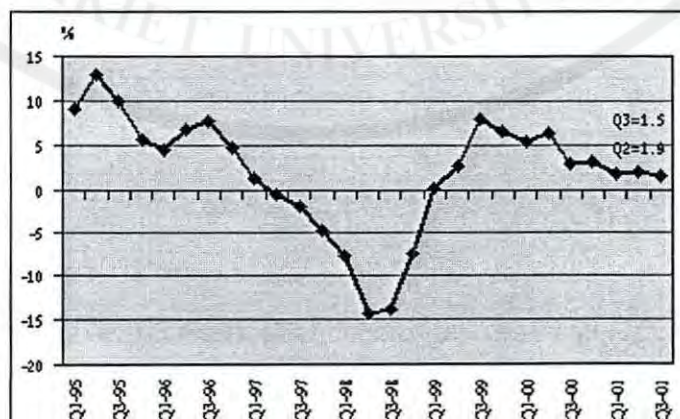
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมก๊าซเป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเจริญเติบโตตามอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แต่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและการเงินตกต่ำอย่างรุนแรงในปี 2540 (แผนภาพที่ 1.1) ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ประกอบกับเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐอเมริกา และการสู้รบในอัฟกานิสถานทำให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจเป็นไปได้ช้า นอกจากนี้ปริมาณก๊าซที่ผลิตโดยผู้ผลิตในประเทศยังมีมากกว่าความต้องการใช้ก๊าซของภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ทำให้การเติบโตของอุตสาหกรรมประเภทนี้ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาชะลอตัวและมีการแข่งขันสูงขึ้น และมีผลกระทบต่อเนื่องจากอุตสาหกรรมอื่นบางประเภท อาทิ อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมแก้ว และอุตสาหกรรมการเชื่อม เป็นต้น ทำให้อุปสงค์ของก๊าซอุตสาหกรรมชะลอลง ซึ่งส่งผลต่อการจำหน่าย และมีผลต่อเนื่องถึงการเรียกเก็บหนี้ และสภาพคล่องทางการเงินของบริษัท

กราฟแสดงการเปรียบเทียบการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Real GDP Growth) กับการของอุตสาหกรรมก๊าซ

แผนภาพที่ 1.1

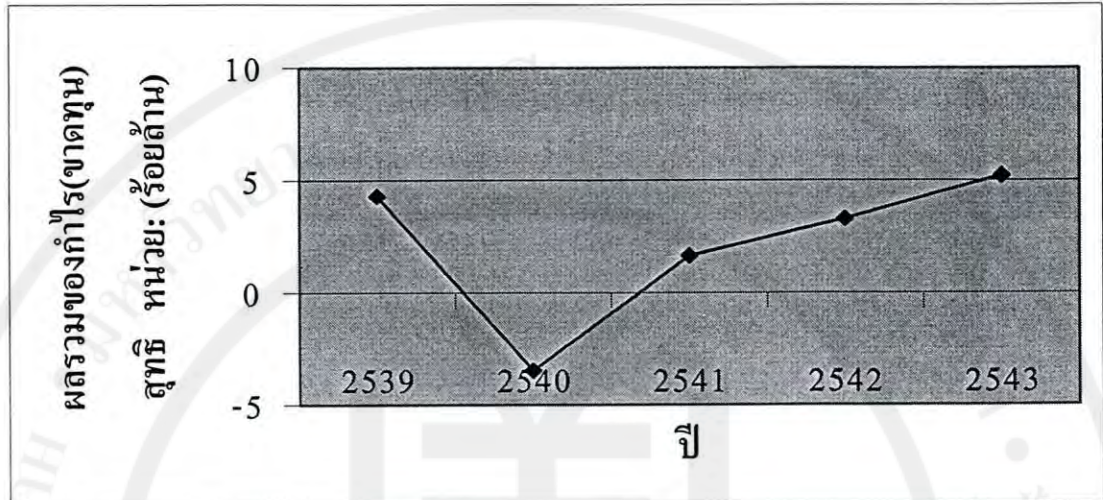
กราฟแสดงการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Real GDP Growth)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย, กุมภาพันธ์ 2545

แผนภาพที่ 1.2

กราฟแสดงแนวโน้มการเติบโตของอุตสาหกรรมก๊าซ

ที่มา : จำนวนจากผลรวมของกำไร(ขาดทุน) สุทธิ ของบริษัทในกลุ่มก๊าซอุตสาหกรรมรายใหญ่ 5 บริษัท ในงวดปี 2539 - 2543

สินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียน เป็นเงินทุนหมุนเวียนที่มีความคล่องตัวสูง สามารถหมุนเวียนเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในระยะสั้น คือภายใน 1 ปี หรือสั้นกว่านั้น เงินทุนหมุนเวียนไม่ใช่แหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้ แต่เป็นเสมือนตัวหล่อลื่นในการดำเนินงานและหารายได้ ซึ่งโดยทั่วไปธุรกิจจะมีสินทรัพย์หมุนเวียนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์ทั้งหมดและหนี้สินหมุนเวียนก็จะมีเป็นจำนวนมากด้วยเมื่อเปรียบเทียบกับเงินทุนจากแหล่งอื่น

ปัญหาสภาพคล่องเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับบริษัทส่วนใหญ่ในภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซา เพราะผู้บริโภคไม่มั่นใจในเสถียรภาพของเศรษฐกิจจึงใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ทำให้ยอดขายจำหน่ายสินค้าลดลง และอาจส่งผลให้บริษัทขาดสภาพคล่องได้ ซึ่งปัญหาการขาดสภาพคล่องเคยทำให้บางบริษัทล้มละลาย เนื่องจากบริษัทขาดเงินหมุนเวียนที่จะใช้ดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีกำไรจากการประกอบการก็ตาม ดังนั้นการบริหารเงินทุนหมุนเวียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้บริษัทอยู่รอดโดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจที่ซบเซาและขาดเสถียรภาพ

ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนโดยใช้ บริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด เป็นกรณีศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสภาพคล่อง และทำให้การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปอย่างราบรื่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวทางและความเหมาะสมของการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ของบริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด
2. เพื่อศึกษาแนวทาง การแก้ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน ของบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด
3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาทางการเงินเพิ่มเติม แก่บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ บริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด ซึ่งเป็นผู้นำในตลาด ก๊าซอุตสาหกรรม เป็นกรณีศึกษา โดยใช้แหล่งข้อมูลทุติยภูมิจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ และเว็บไซต์ <http://www.bo1.co.th>. โดยจะมีการวิเคราะห์ห้วงการเงิน และการบริหารเงินทุนหมุนเวียนในรอบปี 2539 – 2543 ซึ่งเป็นช่วงก่อนเกิดและหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจไทยในปี 2540 โดยศึกษาในด้านผลกระทบต่อการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งหมายถึงการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียน อันได้แก่ เงินสด, หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย, ลูกหนี้, สินค้าคงคลัง และการบริหารหนี้สินหมุนเวียนได้แก่ การจัดหาเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นต่าง ๆ รวมทั้งการศึกษาการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของอุตสาหกรรมก๊าซในประเทศไทยทั้งอุตสาหกรรม ในภาพรวมเพื่อให้การศึกษาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงระดับเงินทุนหมุนเวียน ของบริษัท อินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด เมื่อ เปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรมเดียวกัน
2. ทำให้ทราบถึงการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด
3. เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด และอาจเป็นประโยชน์แก่บริษัทอื่น ๆ ใน อุตสาหกรรมก๊าซ

บทที่ 2

แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาปัญหาของบริษัท จะต้องหาสาเหตุที่แท้จริงให้พบเพื่อที่จะแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น โดยจะเริ่มจากการวิเคราะห์อย่างกว้าง ๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ตามประเด็น แล้วจึงศึกษารายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดในการวิเคราะห์ 4 กลุ่มคือ

2.1 SWOT Analysis

การวิเคราะห์ SWOT คือ การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (Strength, Weaknesses, Opportunities, and Threat) โดยการวิเคราะห์ SWOT จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงาน จุดแข็งเป็นความสามารถที่จะต้องใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่จุดอ่อนเป็นลักษณะที่ต้องแก้ไข โอกาสเป็นสถานการณ์ซึ่งมีศักยภาพ (ข้อได้เปรียบ) ซึ่งช่วยให้บริษัทบรรลุเป้าหมาย ส่วนอุปสรรคเป็นปัญหาวิกฤตที่จะทำให้บริษัทไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย โดยการวิเคราะห์ SWOT จะเกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้ (Thompson & Strickland. 1998 :107)

1. S (Strengths) จุดแข็งด้านทรัพยากรที่มีศักยภาพและความสามารถทางการแข่งขัน (Potential resource strengths and competitive capabilities) ประกอบด้วย

- 1) สภาพการเงินที่แข็งแกร่ง
- 2) ภาพพจน์ในชื่อตราสินค้า/ชื่อเสียงของบริษัทที่มีความแข็งแกร่ง
- 3) ผู้นำตลาดซึ่งเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และสามารถจูงใจลูกค้าได้
- 4) ความสามารถที่จะสร้างข้อได้เปรียบจากขนาด ของการผลิต และ/หรือ มีผลกระทบซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ และประสบการณ์
- 5) เทคโนโลยีของบริษัท การใช้เทคโนโลยีที่เหนือกว่า/ลิขสิทธิ์ที่สำคัญ
- 6) ข้อได้เปรียบด้านต้นทุน
- 7) การโฆษณา และการส่งเสริมการตลาดที่แข็งแกร่ง
- 8) ทักษะนวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์
- 9) ทักษะในการปรับปรุงกระบวนการผลิต
- 10) ชื่อเสียงที่ดีในการให้บริการลูกค้า

- 11) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เหนือกว่าคู่แข่ง
- 12) ความครอบคลุมและความสามารถในการจัดจำหน่าย
- 13) การร่วมลงทุน(Joint ventures) และ การร่วมมือกัน (Alliances)

2. W (Weaknesses) จุดอ่อนด้านทรัพยากรที่มีศักยภาพ และความเสียเปรียบทางการแข่งขัน(Potential resource weaknesses and competitive deficiencies) ประกอบด้วย

- 1) ทิศทางกลยุทธ์ที่ไม่ชัดเจน
- 2) สิ่งอำนวยความสะดวกที่ล้าสมัย
- 3) มีปัญหาด้านงบดุล เช่น มีภาระหนี้สินมากเกินไป
- 4) ต้นทุนต่อหน่วยสูงกว่าคู่แข่ง
- 5) ขาดทักษะหรือความชำนาญในการจัดการ
- 6) ความสามารถในการทำกำไรต่ำ
- 7) มีปัญหาด้านการดำเนินงานภายใน
- 8) มีปัญหาด้านการวิจัยและพัฒนา
- 9) สายผลิตภัณฑ์แคบเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง
- 10) ภาพพจน์ หรือชื่อเสียงตราสินค้าไม่เป็นที่รู้จัก
- 11) เครือข่ายจัดจำหน่ายด้อยกว่าคู่แข่ง
- 12) ทักษะการตลาดน้อยกว่าคู่แข่ง
- 13) ขาดแคลนทรัพยากรทางการเงิน
- 14) สมรรถนะของโรงงานไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
- 15) คุณภาพของผลิตภัณฑ์ด้อยกว่าคู่แข่ง

3. O (Opportunities) โอกาสของบริษัทที่มีศักยภาพ (Potential company opportunities) ประกอบด้วย

- 1) สามารถให้บริการกลุ่มลูกค้าได้มากขึ้น หรือขยายเข้าสู่ตลาดทางภูมิศาสตร์ใหม่ หรือ ส่วนของผลิตภัณฑ์ใหม่
- 2) การขยายสายผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้มากขึ้น
- 3) การเปลี่ยนทักษะ หรือความรู้ด้านเทคโนโลยีสู่ผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือธุรกิจใหม่
- 4) การผสมผสานไปข้างหน้าหรือย้อนหลัง

5) การเปิดตัวต่อส่วนรองตลาด นอกเหนือจากธุรกิจของกลุ่มแข่งขัน
 6) ความสามารถที่จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเพิ่มความแข็งแกร่งในอุปสงค์ของตลาด

- 7) การซื้อกิจการของกลุ่มแข่งขัน
- 8) การร่วมมือกันหรือการร่วมลงทุนที่สามารถขยายความครอบคลุมของตลาด
- 9) การเปิดรับต่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น
- 10) การเปิดรับตลาด โดยการขยายซื้อตราสินค้าสู่อาณาเขตทางภูมิศาสตร์ใหม่ ๆ

4. T (Threats) อุปสรรคภายนอกที่มีศักยภาพ ที่จะทำให้บริษัทมีความเป็นอยู่ที่ดี (Potential external threats to a company's well-being) ประกอบด้วย

- 1) การเข้ามาของกลุ่มแข่งขันใหม่ที่มีศักยภาพ
- 2) อุปสรรคจากผลิตภัณฑ์ที่สามารถทดแทนกันได้
- 3) การลดลงของการเติบโตของตลาด
- 4) การเปลี่ยนทิศทางในอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และนโยบายทางการค้าของรัฐบาลต่างประเทศ
- 5) ข้อกำหนดหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่ทำให้บริษัทต้องใช้ต้นทุนเพิ่มมากขึ้น
- 6) วงจรชีวิตของธุรกิจอยู่ในช่วงอิ่มตัวหรือตกต่ำ
- 7) อำนาจการต่อรองของลูกค้า หรือผู้ขายปัจจัยการผลิตมากขึ้น
- 8) การเปลี่ยนแปลงด้านความต้องการ และรสนิยมของผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ของบริษัท
- 9) การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร ซึ่งมีผลทำให้ขนาดตลาดเล็กลง

2.2 ความหมายของเงินทุนหมุนเวียน และศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital Terminology)

ตามที่นักวิชาการได้กล่าวถึงทฤษฎีทางการเงิน รวมทั้งการบริหารทางการเงินไว้ในตำราต่าง ๆ อย่างมากมายโดยรวมแล้ว จะมีความหมายที่ใกล้เคียง ซึ่งในที่นี้ ผู้วิจัยได้อ้างอิงความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียนมาจากหนังสือ "FUNDAMENTAL OF FINANCIAL MANAGEMENT" ของ EUGENE F. BRIGHAM และ JOEL F. HOUSTON 9th edition, 2000 ซึ่งกล่าวถึงความหมายของเงินทุนหมุนเวียนไว้ดังนี้

1. เงินทุนหมุนเวียน (Working capital) บางครั้งเรียกว่า gross working capital หมายถึง สินทรัพย์หมุนเวียนที่ใช้ในการดำเนินงาน
2. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net working capital: NWC) คือ สินทรัพย์หมุนเวียนหักด้วย หนี้สินหมุนเวียน
3. Current ratio เป็นอัตราส่วน ที่แสดงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น (สินทรัพย์หมุนเวียนหารด้วยหนี้สินระยะสั้น) โดยพิจารณาจากเงินสดและสินทรัพย์ใกล้เคียงเงินสดที่กิจการมีอยู่ในขณะใดขณะหนึ่งว่าเพียงพอที่จะจ่ายภาระผูกพันระยะสั้น คือหนี้สินหมุนเวียนต่าง ๆ หรือไม่
4. Quick ratio หรือ Acid test ratio เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดสภาพคล่องเช่นเดียวกัน แต่ใน ส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน จะหักสินค้าคงคลังออก เนื่องจากสินค้าคงคลัง เป็นสินทรัพย์หมุนเวียนที่มีสภาพคล่องน้อยที่สุด ดังนั้นถ้าต้องการวัดความสามารถในการชำระหนี้ได้ชัดเจนขึ้น ก็ควร จะพิจารณาเฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายและเร็ว ได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ที่เปลี่ยนมือได้ และลูกหนี้ เปรียบเทียบกับหนี้สินที่ต้องชำระคืนในระยะสั้น
5. งบประมาณเงินสด (cash budget) เป็นการพยากรณ์กระแสเงินสดรับและจ่าย โดย จะเน้นถึงความสามารถของบริษัทที่จะก่อให้เกิดกระแสเงินสดรับให้เพียงพอกับกระแสเงินสดจ่าย ซึ่งจะเป็นการวัดสภาพคล่องโดยรวมของบริษัทได้ดี
6. นโยบายเงินทุนหมุนเวียน (Working capital policy) หมายถึง นโยบายของบริษัท เกี่ยวกับ 1) ระดับของสินทรัพย์หมุนเวียนแต่ละประเภท และ 2) แหล่งเงินที่จะลงทุนในสินทรัพย์ หมุนเวียนเหล่านั้น
7. การจัดการเงินทุนหมุนเวียน (Working capital management) หมายถึงรวมถึงการกำหนด นโยบายเงินทุนหมุนเวียน และการนำนโยบายนั้นมาปฏิบัติงานในการดำเนินงานประจำวัน

2.3 แนวความคิดของการจัดการเงินทุนหมุนเวียน

2.3.1 แนวคิดของการจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นศูนย์ (The concept of zero working capital)

แนวความคิดของ zero working capital เป็นแนวความคิดที่ก่อให้เกิดเงินสดได้โดยเร็วที่สุด และมีการเร่งการผลิตให้เร็วขึ้น ซึ่งจะทำให้บริษัทมีเวลามากขึ้นในการส่งสินค้ารวมทั้งการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตามแนวความคิดนี้ (แผนภาพที่ 2.1) สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$\text{เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ} = \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{หนี้สินหมุนเวียน} = 0$$

$$\text{อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} = 1$$

เหตุผลสำหรับแนวความคิดนี้คือ

1. สินค้าและลูกหนี้การค้า เป็นรายการสำคัญที่ก่อให้เกิดรายได้จากการขาย การลงทุนในสินค้า สามารถได้เงินทุนมากจากผู้จำหน่ายวัตถุดิบหรือสินค้า (จากการซื้อเชื่อ)
2. การที่บริษัทพยายามทำให้เงินทุนหมุนเวียนเข้าใกล้ศูนย์จะมีผลทำให้ผลกำไรของบริษัทสูงขึ้น เนื่องจากเงินที่ต้องนำมาลงทุนในเงินทุนหมุนเวียน ซึ่งก็มีต้นทุนเช่นเดียวกับเงินทุนอื่น ๆ ดังนั้นการลดลง ก็เท่ากับลดต้นทุนลงเช่นเดียวกัน

ผลจากการบริหารเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นศูนย์ ทำให้กิจการมีกำไร สภาพคล่อง และสภาพเสี่ยงในระดับปานกลาง

แผนภาพที่ 2.1

การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นศูนย์

สินทรัพย์ หมุนเวียน	หนี้สิน หมุนเวียน
สินทรัพย์ ถาวร	หนี้สินระยะยาว และทุน

2.3.2 แนวคิดของการจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นบวก (The concept of positive working capital)

แนวความคิดการจัดการเงินทุนหมุนเวียนเป็น บวก หมายความว่ากิจการบริหารเงินทุนหมุนเวียน โดยจัดให้มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าหนี้สินหมุนเวียน (แผนภาพที่ 2.2)

ดังนั้น เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ = สินทรัพย์หมุนเวียน - หนี้สินหมุนเวียน > 0 หรือมีค่าเป็นบวก

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} > 1$

กิจการจะมีการนำเงินทุนระยะยาวบางส่วน A บาท ไปลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียน และกิจการจะจัดหาเงินทุนจากแหล่งระยะยาวมากกว่าระยะสั้น (แผนภาพที่ 2.2) โดยเงินทุนจากแหล่งระยะยาวจะมีต้นทุนสูงกว่า หากกิจการนำเงินทุนระยะยาวเหล่านี้ไปลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนค่อนข้างมากจะทำให้ผลตอบแทนที่ได้น้อยลง เนื่องจากสินทรัพย์หมุนเวียนจะให้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่น้อยกว่าการลงทุนระยะยาว ซึ่งผลจากการบริหารทุนหมุนเวียนให้เป็นบวก ยิ่งบวกมากเท่าใดก็จะยิ่งมีผลทำให้กำไรลดลง แต่สภาพคล่องสูง และความเสี่ยงจะลดลง

แผนภาพที่ 2.2

การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นบวก

	หนี้สิน หมุนเวียน
สินทรัพย์ หมุนเวียน A	หนี้สินระยะยาว และทุน
สินทรัพย์ ถาวร	

ที่มา : สุมาลี (อุณหะนันท์) จิระมิตร ,หนังสือการบริหารการเงิน ปี 2544

2.3.3 แนวความคิดการจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นลบ (The concept of negative working capital)

แนวความคิดนี้ หมายความว่า กิจการบริหารเงินทุนหมุนเวียน โดยมีสินทรัพย์หมุนเวียน ในจำนวนน้อยกว่าหนี้สินหมุนเวียน (แผนภาพที่ 2.3)

ดังนั้น เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ = สินทรัพย์หมุนเวียน - หนี้สินหมุนเวียน < 0 หรือมีค่าเป็นลบ

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน = $\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}} < 1$

ตามแนวความคิดนี้กิจการจะใช้เงินทุนจากแหล่งระยะสั้นในจำนวนที่สูง และนำเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นเหล่านี้บางส่วนมาลงทุนในสินทรัพย์ถาวร ซึ่งหากเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นมี ต้นทุนที่ต่ำกว่าและการลงทุนในสินทรัพย์ถาวรมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าการลงทุนในสินทรัพย์ หมุนเวียนก็จะมีผลทำให้กำไรสูงขึ้น

แผนภาพที่ 2.3

การจัดการเงินทุนหมุนเวียนให้เป็นลบ

สินทรัพย์ หมุนเวียน	หนี้สิน หมุนเวียน
สินทรัพย์ ถาวร	หนี้สินระยะยาว และทุน

หมายเหตุ: ในแผนภาพนี้ ส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียนและหนี้สินหมุนเวียนถูกแรบด้วยวงเล็บปีกกาและติดฉลาก B และ A ตามลำดับ

ที่มา : สุมาลี (อุณหะนันท์) จิระมิตร ,หนังสือการบริหารการเงิน ปี 2544

2.4 การวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial Analysis)

การวิเคราะห์ทางการเงินเป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของธุรกิจในอดีต และที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต การวิเคราะห์ประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis)
2. การวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของเงินทุน (Funds Flow Analysis)

การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement) เป็นการนำงบการเงินมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการหลายแบบ รวมทั้งการวิเคราะห์ในรูปอัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์นี้มีประโยชน์ต่อหลายฝ่ายได้แก่ เจ้าหนี้ นักลงทุน ผู้บริหาร ซึ่งจะพิจารณาผลการดำเนินงานของธุรกิจโดยใช้การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือตัดสินฐานะทางการเงินของธุรกิจซึ่งจะมีผลกระทบต่อชื่อเสียงของธุรกิจราคาของหลักทรัพย์หรือหุ้นของบริษัท และต้นทุนเงินทุนของบริษัท

ส่วนการวิเคราะห์ความเคลื่อนไหวของเงินทุน (Funds Flow Analysis) ซึ่งปัจจุบันนิยมจัดทำตามเกณฑ์เงินสด และนิยมกันว่า “งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement)” เป็นการวิเคราะห์การดำเนินงานของธุรกิจและสถานะทางการเงิน เพื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนที่ธุรกิจใช้ในการดำเนินงาน การวิเคราะห์นี้สามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดการลงทุน การดำเนินงาน และการจัดหาทุนของบริษัทได้ วิธีการวิเคราะห์จะจัดทำออกมาในรูปของงบแสดงการเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของธุรกิจ (The Firm's Statement of change in financial position) หรือเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า งบแสดงแหล่งที่มาและการใช้ไปของเงินทุน (The sources and uses of funds statement)

2.4.1 การวิเคราะห์งบการเงิน (Financial Statement Analysis)

ในการวิเคราะห์งบการเงินต้องอาศัยงบการเงินพื้นฐาน 2 งบ คือ งบดุล และงบกำไรขาดทุน ข้อมูลที่ได้จากงบดุลเป็นข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่กิจการมีอยู่ หนี้สิน และทุนที่กิจการจัดหามาใช้ในธุรกิจแม้งบดุลจะถูกจัดทำขึ้นตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป แต่งบดุลก็ยังมีข้อจำกัดบางประการ ได้แก่ ข้อมูลที่แสดงในงบดุลไม่ใช่มูลค่าปัจจุบันที่แท้จริง แต่เป็นมูลค่าตามบัญชีซึ่งเป็นต้นทุนในอดีต รายการบางรายการถูกแสดงโดยอาศัยการประมาณเช่น การประมาณหนี้สงสัยจะสูญ การใช้ค่าเสื่อมราคาเป็นตัวปรับค่าของสินทรัพย์ถาวรทำให้ราคาสินทรัพย์ถาวรลดลง แต่ก็มิสินทรัพย์บางอย่างที่จะไม่มีการปรับค่าหรือเพิ่มค่า เช่น ที่ดิน นอกจากนี้ยังมีอีกหลายรายการที่ถูกละไว้ไม่ประเมินค่าและบันทึกในงบดุล เช่น ทรัพยากรบุคคลของธุรกิจ ข้อจำกัดเหล่านี้ควรนำไปพิจารณาประกอบการวิเคราะห์ด้วย

สำหรับข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่าย จะได้จากงบกำไรขาดทุน ซึ่งจัดทำขึ้นตามหลักเงินค้ำ (Accrual Basis) มากกว่าตามหลักเงินสด (Cash Basis) เพราะหลักเงินค้ำแสดงรายได้และค่าใช้จ่ายของงวดได้ดีกว่า แม้ว่ารายได้นั้นจะยังไม่ได้รับ หรือค่าใช้จ่ายนั้นจะยังไม่ได้จ่ายก็ตาม นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายบางรายการที่เป็นค่าใช้จ่ายที่มีได้มีการจ่ายแต่แสดงในงบกำไรขาดทุนด้วย ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ถาวรต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายประเภทตัดบัญชี ค่าใช้จ่ายจากการปรับปรุง เช่น การปรับปรุงค่าเบี่ยงประกันจ่ายจากบัญชีค่าเบี่ยงประกันจ่ายล่วงหน้า ค่าความนิยมตัดบัญชี เป็นต้น ดังนั้นกำไรสุทธิที่คำนวณได้จากงบจึงไม่เท่ากับเงินสดที่ได้รับจากการดำเนินงาน ดังนั้นการจัดทำงบประมาณเงินสด (Cash Budget) จะทำให้ทราบถึงเงินสดรับและเงินสดจ่ายในแต่ละรอบบัญชี

การวิเคราะห์เพื่อฐานะของธุรกิจ มักจะใช้การเปรียบเทียบ (comparison) อาจจะเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลในอดีตของธุรกิจ หรือเปรียบเทียบกับธุรกิจอื่นที่มีขนาดกำลังการผลิตเท่า ๆ กัน และอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน หรืออาจเปรียบเทียบกับตัวเลขมาตรฐานหรืออัตราเฉลี่ยของธุรกิจ (Industry average) ก็ได้ ซึ่งพอจะสรุปวิธีการวิเคราะห์ทางการเงินได้เป็น 4 วิธีคือ

1. การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)
2. การวิเคราะห์ตามแนวตั้ง (Vertical Analysis)
3. การวิเคราะห์กระแสเงินสด (Cash Analysis)
4. การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วน (Ratio Analysis)

1. การวิเคราะห์ตามแนวนอน (Horizontal Analysis)

เป็นการวิเคราะห์โดยดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่าง ๆ ในงบการเงินเมื่อเวลาผ่านไป เช่น งบการเงินหลายปีมาเปรียบเทียบกันจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของแต่ละรายการซึ่งอาจจะแสดงเป็นจำนวนเงินหรืออัตราร้อยละนั้น ซึ่งจะชี้ให้เห็นความแตกต่างเพื่อค้นหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงต่อไป ซึ่งวิธีการวิเคราะห์ตามแนวนอนมี 2 วิธีคือ

1) วิธีเปรียบเทียบปีต่อปี วิธีนี้จะไม่กำหนดปีใดปีหนึ่งเป็นปีฐานในการเปรียบเทียบปีเปรียบเทียบจะเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ตามเวลาที่เปลี่ยนไปปีต่อปี เรียกว่าการวิเคราะห์แบบฐานเคลื่อนที่ (Moving- based analysis)

2) วิธีเปรียบเทียบแบบกำหนดปีเปรียบเทียบ เกิดขึ้นเนื่องจากการวิเคราะห์งบการเงินตามแนวนอนนี้ถ้ามีงบการเงินมาก หลายๆ ปี การวิเคราะห์ดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของรายการต่าง ๆ อาจกำหนดให้ปีแรกสุดเป็นตัวเปรียบเทียบ หรือเป็นฐานในการเปรียบเทียบเรียกว่าปีฐาน (Base Year) แล้วดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงจากปีฐานเป็นต้นไป วิธีนี้จะกำหนดให้ปีฐานเป็น 100 เสมอ แล้วดูว่าปีต่อไปเพิ่มจากหนึ่งร้อยหรือลดลง

2. การวิเคราะห์ตามแนวดิ่ง (Vertical Analysis)

เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการต่าง ๆ ในงบการเงินของปีเดียวกัน โดยกำหนดให้มูลค่าของรายการที่สำคัญในงบการเงินเป็นตัวเปรียบเทียบหรือเป็นฐาน มีค่าเป็นอัตราร้อยละเท่ากับ 100 และคำนวณค่าของรายการอื่นเป็นอัตราส่วนร้อยละของรายการที่สำคัญ เรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า Common Size Analysis แยกเป็น

1) Common size balance sheet เป็นการวิเคราะห์หั่งบดุล โดยให้ยอดรวมของสินทรัพย์มีอัตราร้อยละเท่ากับ 100 และคำนวณให้สินทรัพย์แต่ละรายการเป็นอัตราร้อยละของสินทรัพย์รวม คำนวณหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นแต่ละรายการมีอัตราร้อยละ ซึ่งรวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นแต่ละรายการแล้วต้องเท่ากับอัตราร้อยละ 100

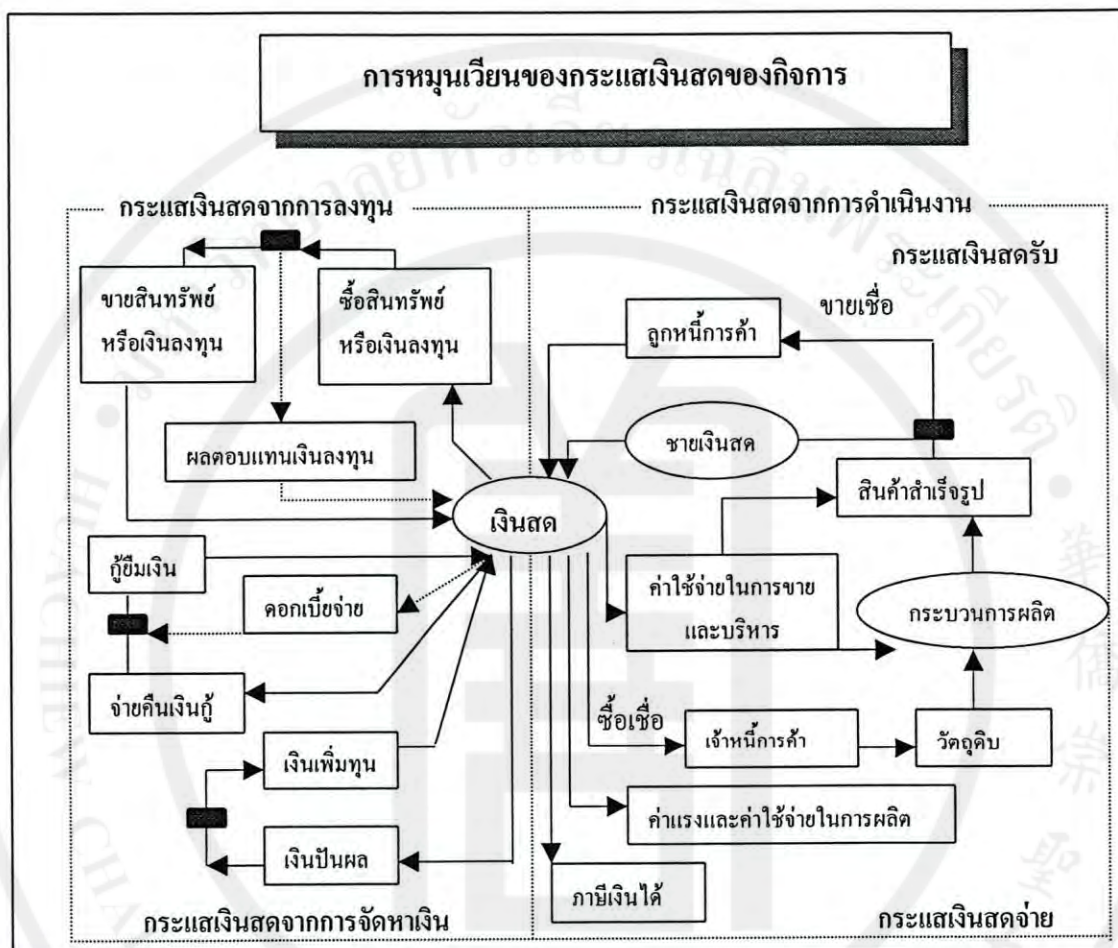
2) Common size income statement เป็นการวิเคราะห์หั่งงบกำไรขาดทุนโดยกำหนดให้ยอดขายสุทธิมีอัตราร้อยละเท่ากับ 100 และคำนวณให้รายการอื่น ๆ เป็นสัดส่วนในอัตราร้อยละของยอดขายสุทธิ

3. การวิเคราะห์หั่งงบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement Analysis)

คือ งบแสดงการเคลื่อนไหวของเงินสด โดยจะแสดงถึงการได้มาและใช้ไปของเงินสด หรือสิ่งที่เทียบเท่ากับเงินสดใน 3 กิจกรรมหลัก ๆ คือ เงินสดที่ได้มาจากการดำเนินงาน จากการจัดหา และจากการลงทุน (แผนภาพที่ 2.4) ดังนั้น งบกระแสเงินสดจะแสดงถึงสภาพคล่องทางการเงินและความสามารถในการบริหารเงินสดของบริษัท

แผนภาพที่ 2.4
แสดงการหมุนเวียนของกระแสเงินสด

ที่มา : นายสรรพพงศ์ ลิ้มปรีธารังกุล เอกสารประกอบการบรรยาย โครงการสัมมนา “การจัดทำ
ประมาณการกระแสเงินสด รุ่นที่ 5” ตุลาคม 2544

4. การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วน (Ratio Analysis)

อัตราส่วนทางการเงินหมายถึงการนำรายการในงบการเงินตั้งแต่สองรายการขึ้นไปมาเปรียบเทียบกัน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรายการนั้น ๆ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของอัตราส่วน หรือในรูปของอัตราร้อยละ โดยสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1) อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratios)
- 2) อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Ratios)
- 3) อัตราส่วนความสามารถในการบริหารหนี้สิน (Debt Management Ratios)
- 4) อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios)

1. อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

อัตราส่วนประเภทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของแหล่งเงินทุนระยะสั้น และระยะยาว พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้สินของธุรกิจว่าสามารถชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดระยะเวลาหรือไม่ โดยอัตราส่วนสภาพคล่องสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1 อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ทำการเปรียบเทียบกันระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียนกับหนี้สินหมุนเวียน ถ้าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเท่ากับ 1:1 หมายความว่าทุก ๆ หนี้สินหมุนเวียน 1 บาทธุรกิจจะมีสินทรัพย์หมุนเวียนคุ้มครองอยู่ 1 บาท

ข้อจำกัดอย่างหนึ่งของการวิเคราะห์สภาพคล่องโดยใช้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน คือ การทะเลาะในช่วงของจังหวะเวลาในการเปลี่ยนสภาพสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมดที่มีให้เป็นเงินสด เพื่อนำมาชำระหนี้ให้ทันในช่วงเวลาที่กำหนด เช่น ถ้าหนี้สินหมุนเวียนทั้งหมดที่มีอยู่ครบกำหนดที่ต้องจ่ายชำระตามบิลภายใน 1 อาทิตย์ แต่สินทรัพย์หมุนเวียนที่ธุรกิจมีอยู่เป็นสินค้าคงเหลือทั้งหมด และจะสามารถขายได้ในช่วงสิ้นเดือน ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า ถึงแม้ธุรกิจมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเท่าไรก็ตามก็ยังขาดสภาพคล่อง เนื่องจากเงินสดที่ได้รับจากการขายสินค้าไม่ทันช่วงเวลาที่ต้องจ่ายชำระหนี้สินระยะสั้นได้

1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio or Acid Test Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ทำการเปรียบเทียบระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน (ยกเว้นสินค้าคงเหลือ) กับหนี้สินหมุนเวียน ทำให้มองเห็นถึงสภาพคล่องได้ดีกว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน ถ้าค่าของอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วเท่ากับ 1:1 ถือว่าธุรกิจมีสภาพคล่องที่ดี เนื่องจากเมื่อพิจารณาในส่วนของสินทรัพย์ที่มีความสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็ว เช่น เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด ตัวเงินรับ และลูกหนี้การค้า เป็นต้น ยังคงมีสัดส่วนที่สามารถคุ้มครองหนี้สินหมุนเวียนที่มีอยู่ทั้งหมดได้

ถึงแม้ว่าค่าของอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วจะใช้วัดสภาพคล่องได้ดีกว่าอัตราส่วนทุนหมุนเวียน แต่อย่างไรก็ตามอัตราส่วนนี้ยังมีข้อจำกัดในเรื่องของช่วงเวลาที่แท้จริงในการเปลี่ยนสภาพจากสินทรัพย์หมุนเวียนต่าง ๆ ที่มีสภาพคล่องสูงให้มาเป็นตัวเงินสดจริง เมื่อเทียบกับช่วงเวลาที่ต้องจ่ายชำระหนี้สินหมุนเวียนจริงว่าปริมาณเงินสดนั้นสอดคล้องกันหรือไม่

2. อัตราส่วนความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ (Asset Management ratios)

เป็นการวัดประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สินค้า ลูกหนี้ สินทรัพย์ถาวรและสินทรัพย์ทั้งหมดว่ากิจการลงทุนไปในสินทรัพย์ต่าง ๆ เหล่านั้น ทำให้

เกิดกำไรเป็นกำไรของสินทรัพย์นั้น ๆ หรือสินทรัพย์นั้นหมุนเวียนทำให้เกิดกำไรได้เร็วหรือช้าเพียงใด และยังทำให้ทราบว่าสินทรัพย์ต่าง ๆ มีมากหรือน้อยเกินความจำเป็นหรือไม่ มีอัตราส่วนที่ใช้ในการวิเคราะห์ 4 อัตราส่วนดังนี้

2.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover)

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงกิจการเก็บสินค้าคงคลังไว้มากเกินความจำเป็นหรือไม่ เงินทุนที่ได้ลงทุนในสินค้านั้นกว่าจะเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ใช้ระยะเวลาหมุนเวียนกี่วัน ถ้าอัตราส่วนการหมุนเวียนของสินค้าคงคลังสูง ก็แสดงว่าสินค้าสามารถขายได้ง่าย และมีสภาพคล่องสูง ในทางกลับกัน ถ้าอัตราส่วนนี้ต่ำ จะแสดงให้เห็นว่า กว่าจะเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสดได้ต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน สภาพคล่องของสินค้าจึงต่ำ เงินทุนก็จะจมในสินค้านานขึ้น

2.2 ระยะเวลาในการจัดเก็บหนี้ (Day Sales Outstanding) DSO

อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงการหมุนเวียนของลูกค้า 1 ครั้ง เริ่มตั้งแต่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ จนกระทั่งเรียกเก็บหนี้ได้นั้นใช้เวลานานเท่าใด ถ้าจำนวนวันยิ่งน้อย แสดงว่าลูกค้ายังมีสภาพคล่องสูง

2.3 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Asset Turnover)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ถาวร เช่น โรงงาน ที่ดิน เครื่องจักร ซึ่งในการวิเคราะห์จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบริษัทเก่าและบริษัทใหม่ด้วย ถ้าบริษัทเก่าซื้อสินทรัพย์มานานแล้ว และบริษัทใหม่เพิ่งจะซื้อสินทรัพย์มาไม่นาน ประสิทธิภาพก็ย่อมจะต่างกัน นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงในเรื่องของภาวะเงินเฟ้อ เพราะอาจจะทำให้มูลค่าของสินทรัพย์ถาวรถูกบิดเบือนไปได้

2.4 อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (Total Asset Turnover)

เป็นอัตราส่วนระหว่างยอดขายกับสินทรัพย์ที่มีตัวตนทั้งสิ้น ซึ่งจะบอกให้ทราบถึงประสิทธิภาพของการใช้สินทรัพย์ของกิจการว่าเป็นอย่างไร มีสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานมากเกินไปหรือไม่ ถ้า อัตราส่วนนี้ต่ำ ก็อาจแสดงได้ว่ามีการใช้สินทรัพย์อย่างไม่มีประสิทธิภาพ หรือเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีคุณภาพ จึงควรต้องตรวจสอบดูประสิทธิภาพของสินทรัพย์แต่ละประเภท เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริง ว่าเกิดจากสาเหตุใด

3. อัตราส่วนความสามารถในการบริหารหนี้สิน (Debt Management Ratios)

Financial leverage หมายถึงการที่บริษัทมีการจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้ ซึ่งจะมีผลสามประการ คือ 1) การก่อหนี้ทำให้ผู้ถือหุ้นสามัญสามารถควบคุมบริษัทอยู่ได้ ในขณะที่ไม่ต้องลงทุนมากนัก 2) เจ้าหนี้จะมองว่า ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการก่อหนี้นั้น เจ้าหนี้จะเป็นผู้รับภาระเสีย

เป็นส่วนใหญ่ 3) ถ้าบริษัทสามารถหารายได้มากกว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระ จะมีผลทำให้กำไรส่วนที่เป็นของผู้ถือหุ้นสามัญ ขยายตัวสูงขึ้น (Leveraged)

3.1 อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)

เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับสินทรัพย์ทั้งหมด โดยจะแสดงความสัมพันธ์ของหนี้สินกับสินทรัพย์ของกิจการ เพราะเงินทุนทั้งหมดของกิจการจะเข้าไปเพื่อลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด จึงอาจกล่าวได้ว่าเงินที่ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมดนั้น ได้มาจากแหล่งเงินทุนจากหนี้สินเป็นอัตราส่วนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนนี้สูง แสดงว่าได้ใช้เงินทุนจากหนี้สิน มากกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น จะทำให้ความเสี่ยงทางการเงินสูง และโอกาสที่จะก่อหนี้เพิ่มอีก ก็จะลดน้อยลง

3.2 อัตราส่วนจำนวนเท่าของผลตอบแทนต่อดอกเบี้ย (Times Interest Earned)

คืออัตราส่วนระหว่างกำไรจากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ยและภาษีเงินได้ (Earning Before Interest and Taxes : EBIT) กับดอกเบี้ยจ่าย โดยผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่า กิจการสามารถทำกำไรจากการดำเนินงานเป็นกี่เท่าของดอกเบี้ยจ่าย ซึ่งเป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการให้เงินทุนจากหนี้สินนั่นเอง ถ้าอัตราส่วนนี้ยิ่งสูง ก็แสดงว่ากิจการมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยสูง ความเสี่ยงทางการเงินก็จะต่ำลง

3.3 อัตราส่วนรายได้คุ้มค่าใช้จ่ายประจำ (Fixed Charge Coverage ratio)

คืออัตราส่วนระหว่างกำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี กับภาระรายจ่ายประจำทางการเงิน ซึ่งได้แก่ ดอกเบี้ยจ่าย ค่าเช่า เงินกองทุนเพื่อถ้อยถอนพันธบัตรที่จัดสรรจากกำไร เป็นต้น ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่า กิจการสามารถดำเนินงานให้เกิดกำไรคุ้มกับรายจ่ายประจำได้มากน้อยเพียงใด เช่น ถ้าอัตราส่วนต่ำ แสดงว่าบริษัทอาจจะมีปัญหาการคล้อยตามในการกู้ยืมในอนาคต เนื่องจากมีภาระรายจ่ายประจำทางการเงินค่อนข้างสูง

4. อัตราส่วนด้านความสามารถทำกำไร (Profitability Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพการบริการงานของกิจการว่า สามารถดำเนินงานให้กิจการบรรลุเป้าหมายได้เพียงใด การวัดความสามารถในการทำกำไร สามารถทำได้ สองลักษณะ คือ การวัดความสามารถในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับยอดขาย และการวัดความสามารถในการทำกำไรที่มีความสัมพันธ์กับการลงทุน

4.1 กำไรต่อยอดขาย (Profit Margin on Sales)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิหลังภาษี (Earning After Tax- EAT) กับยอดขายสุทธิ เช่นถ้าอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายของบริษัทต่ำ กว่าอุตสาหกรรมเฉลี่ย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก

ต้นทุนที่สูงเกินไป นอกจากนี้บริษัทยังมีหนี้สินสูงด้วย ทำให้ต้องจ่ายดอกเบี้ยสูง อันเป็นผลทำให้กำไรสุทธิลดลง

4.2 กำไรก่อนหักภาษีและดอกเบี้ยจ่ายต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Basic earning power (BEP) ratio)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดกำไร โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบของภาษีและดอกเบี้ย ซึ่งเหมาะสำหรับการเปรียบเทียบบริษัท ที่มีอัตราภาษีและโครงสร้างเงินทุนต่างกัน

4.3 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Total Asset - ROA)

เป็นอัตราร้อยละระหว่างกำไรสุทธิหลังหักภาษีกับสินทรัพย์ทั้งหมด แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

4.4 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Net Worth or Return on Equity – ROE)

เป็นอัตราร้อยละระหว่างกำไรสุทธิหลังหักภาษี (EAT) กับส่วนของผู้ถือหุ้น แสดงถึงประสิทธิภาพในการทำกำไรต่อส่วนผู้ถือหุ้น

ตารางที่ 2.1
อัตราส่วนทางการเงิน

Ratio	Formula for Calculation	Unit
Liquidity		
Current	$\frac{\text{Current assets}}{\text{Current liabilities}}$	Times
Quick, or acid test	$\frac{\text{Current assets} - \text{Inventories}}{\text{Current liabilities}}$	Times
Asset Management		
Inventory turnover	$\frac{\text{Sales}}{\text{Inventories}}$	Times
Days sales outstanding (DSO)	$\frac{\text{Receivables}}{\text{Annual sales}/365}$	Days
Fixed assets turnover	$\frac{\text{Sales}}{\text{Net fixed assets}}$	Times
Total assets turnover	$\frac{\text{Sales}}{\text{Total assets}}$	Times
Debt Management		
Total debt to total assets	$\frac{\text{Total debt}}{\text{Total assets}}$	Times
Time-interest earned (TIE)	$\frac{\text{Earnings before interest and taxes (EBIT)}}{\text{Interest charge}}$	Times

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

Fixed charge coverage	$\frac{\text{EBIT} + \text{Lease payment}}{\text{Interest} + \text{Lease payment} + \text{Sinking fund} / (1 - T)}$	Times
Profitability		
Profit margin on sales	$\frac{\text{Net income available to common stockholders}}{\text{Sales}}$	%
Basic earning power (BEP)	$\frac{\text{EBIT}}{\text{Total assets}}$	%
Return on total assets (ROA)	$\frac{\text{Net income available to common stockholders}}{\text{Total assets}}$	%
Return on common equity (ROE)	$\frac{\text{Net income available to common stockholders}}{\text{Common equity}}$	%

ที่มา : Eugene F. Brigham, Louis C. Gapenski & Michael C. Ehrhardt Financial Management
Ninth Edition, 1999

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

ในการศึกษาเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด นั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการศึกษาทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ เพราะข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาเป็นทั้งข้อมูลในเชิงบรรยาย และในเชิงตัวเลข ซึ่งการศึกษาข้อมูลในเชิงบรรยายไม่สามารถวิเคราะห์หรือวัดผลเป็นตัวเลขได้ โดย

การศึกษาในเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเหตุผล คือการแปลความหรือตีความหมายโดยใช้หลักเหตุผล ซึ่งไม่ต้องใช้การคำนวณทางคณิตศาสตร์ เพียงแต่ได้มีการรวบรวมข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อสรุปต่อไป (นราสี ไวนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี.(2543) เช่น บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด มียอดจำหน่ายสูงสุดในกลุ่มก๊าซอุตสาหกรรมเดียวกัน แสดงว่าบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด มีส่วนแบ่งตลาดสูงสุด และด้วยเหตุผลนี้จึงถือว่าบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส เป็นผู้ผู้นำในตลาด ก๊าซอุตสาหกรรม

การศึกษาในเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์โดยการนำข้อมูลในเชิงตัวเลขที่รวบรวมมาจัดหมวดหมู่ เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลที่เก็บมานั้นมีความหมาย มีความสัมพันธ์หรือมีแนวโน้มเป็นอย่างไร โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในรูปแบบของอนุกรมเวลา (Time series model) คือศึกษาเปรียบเทียบจากงบการเงินในระหว่างปี 2538 ถึง ปี 2543 เพื่อดูค่าแนวโน้มต่าง ๆ ว่ามีการเพิ่มขึ้นหรือลดลง เนื่องมาจากสาเหตุใด

3.1 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบริษัทที่ผลิตและจำหน่ายก๊าซอุตสาหกรรมโดยใช้บริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด ซึ่งถือว่าเป็นบริษัทที่เป็นผู้นำในตลาดของก๊าซอุตสาหกรรมเป็นกรณีศึกษา จึงน่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีในการศึกษาถึงแนวโน้มธุรกิจ ปัญหา และวิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะใช้เป็นแบบอย่างของบริษัทอื่นที่มีปัญหาคล้าย ๆ กัน และอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันได้

3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นการรวบรวมมาจากข้อมูลทุติยภูมิ คือรายงานประจำปีของบริษัทจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตั้งแต่ปี 2539 ถึงปี 2543 งบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงินตั้งแต่ปี 2539 ถึงปี 2543 จากกระทรวงพาณิชย์ และจาก web site <http://www.bol.co.th> โดยแบ่งเป็น

1. ข้อมูลทางการเงิน ของบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด ที่นำมาจาก ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่

- งบดุล
- งบกำไรขาดทุน
- งบกระแสเงินสด
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

2. ข้อมูลทางการเงิน ของบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน มาจาก กระทรวงพาณิชย์ และ web site <http://www.bol.co.th> ได้แก่

- งบดุล
- งบกำไรขาดทุน
- หมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. รายงานประจำปี บริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด

3.3 การทดสอบความแม่นยำ (validity) และความน่าเชื่อถือได้ (reliability) ของเครื่องมือ

เครื่องมือที่นำมาใช้วิเคราะห์จากทั้งสี่แหล่งจากข้างต้นมีความแม่นยำ และความน่าเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง เนื่องจาก

1. ข้อมูลที่นำมาจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้มีการกลั่นกรอง ตรวจสอบจากผู้สอบบัญชี และมีเงื่อนไขต่าง ๆ มากมายซึ่งต้องเปิดเผยต่อสาธารณชน
2. ข้อมูลที่นำมาจากกระทรวงพาณิชย์ เป็นข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีเพื่อยื่นชำระภาษี ซึ่งถ้าหากมีการผิดพลาดอาจมีผลตามกฎหมายได้

3. ข้อมูลที่นำมาจาก <http://www.bol.co.th> เป็น web site ที่แสดงงบการเงินซึ่งคัดลอกมาจากกระทรวงพาณิชย์ และเป็นงบการเงินที่ต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และนำส่งกระทรวงพาณิชย์เป็นประจำทุกปีเพื่อทำการเสียบัญชี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้ทั้งการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative) ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ในส่วนของ SWOT ANALYSIS
  - Strength การวิเคราะห์จุดแข็ง
  - Weakness การวิเคราะห์จุดอ่อน
  - Opportunity การวิเคราะห์โอกาส
  - Threat การวิเคราะห์อุปสรรค
2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ได้แก่การวิเคราะห์ในส่วนของงบการเงิน ซึ่งจะใช้ค่าร้อยละ ในการเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ของตัวบริษัทเอง ในระหว่างปี 2538 ถึงปี 2543 และค่าเฉลี่ยในการเปรียบเทียบบริษัทกับคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยวิธีที่เลือกใช้ในการวิเคราะห์งบการเงินมีดังนี้
  - 1) การเปรียบเทียบงบการเงิน (Comparative Financial statement) ซึ่งจะใช้ งบการเงินเปรียบเทียบปีต่อปี โดยพิจารณาผลต่างที่เกิดขึ้นเป็นตัวเลขจำนวนเงินและเป็นร้อยละ
  - 2) การวิเคราะห์แนวโน้ม(Trend Analysis) เป็นการเปรียบเทียบงบการเงินหลาย ๆ ปี โดยจะใช้ปี 2538 เป็นปีฐาน (Base Year) จะสามารถพิจารณาแนวโน้มได้
  - 3) การวิเคราะห์ Common size โดยการนำงบดุลและงบกำไรขาดทุน มาแสดงตัวเลขในรูปร้อยละ โดยให้สินทรัพย์รวมเท่ากับหนึ่งสิ่นและส่วนของเจ้าของรวม เท่ากับ 100 เปอร์เซนต์100 เปอร์เซนต์ และให้ยอดขายสุทธิเท่ากับ 100 เปอร์เซนต์
  - 4) การวิเคราะห์อัตราส่วน (Ratio Analysis) โดยการเปรียบเทียบรายการหนึ่งกับอีกรายการหนึ่งในงบดุลหรืองบกำไรขาดทุน ในระยะเวลาเดียวกัน ซึ่งผลที่ได้มาจะออกมาในรูปเปอร์เซนต์ หรือสัดส่วนที่เป็นตัวเลขจุดทศนิยม

3.5 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้างนี้ใช้เวลาประมาณ 3 เดือน โดยเริ่มในเดือนมีนาคม 2545 ถึงเดือน พฤษภาคม 2545 ซึ่งขั้นตอนและระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1. เตรียมข้อมูล และตรวจสอบข้อมูล	1	เดือน
2. วิเคราะห์ข้อมูล และพิมพ์รายงาน	1.5	เดือน
3. ตรวจสอบข้อมูล และจัดทำรูปเล่ม	0.5	เดือน
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา	3.0	เดือน

3.6 ข้อจำกัดของการศึกษา

ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้นำแบ่งได้เป็น 2 ข้อดังนี้

1. ข้อจำกัดในเรื่องของเวลา เนื่องจากระยะเวลาตั้งแต่รวบรวมข้อมูล จนถึงวิเคราะห์ ตรวจสอบและพิมพ์ข้อมูล มีเพียง 3 เดือนเท่านั้น
2. ข้อจำกัดในเรื่องของ ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชน ถึงแม้ว่ามีความน่าเชื่อถือได้ในระดับหนึ่งก็จริง แต่ก็มี การผ่านการตกแต่งเพื่อให้ดูดี จนบางครั้งอาจมีการปกปิดข้อเท็จจริง หรือละไว้ไม่นำเสนอรายงานส่วนที่มีปัญหาแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ที่บริษัทสามารถเปิดเผยได้เท่าที่ เวลาจะอำนวย ซึ่งทำให้การศึกษาค้างนี้ เป็นการศึกษาบนพื้นฐานที่สามารถอ้างอิงได้และน่าเชื่อถือ ในระดับหนึ่ง

บทที่ 4

ข้อมูลของบริษัท อินคัสเทรียล แก๊ส จำกัด

4.1 ประวัติของบริษัท

ชื่อบริษัท :	บริษัท อินคัสเทรียล แก๊ส จำกัด
ทำเลที่ตั้ง :	ถนนบางนา-ตราด ตำบลบางแก้ว อำเภอ บางพลี จังหวัด สมุทรปราการ 10540
ประเภทธุรกิจ :	ผลิตและนำเข้าก๊าซออกซิเจน ก๊าซไนโตรเจน ไนโตรเจนเหลว ก๊าซไฮโดรเจน ออกซิเจนเหลว ก๊าซพิเศษ และก๊าซผสมต่าง ๆ
ก่อตั้ง :	ปี พ.ศ.2513 โดยมีวัตถุประสงค์ในการเป็นผู้ผลิต นำเข้าและผู้ค้า ก๊าซเพื่อการอุตสาหกรรม

4.2 ลักษณะผลิตภัณฑ์และการผลิต

ธุรกิจหลักของบริษัท คือ การผลิตและจำหน่ายก๊าซชนิดต่าง ๆ ได้แก่ก๊าซออกซิเจน ไนโตรเจน และ อาร์กอน ในรูปของก๊าซและของเหลวซึ่งได้มาจากการแยกอากาศ นอกจากนี้ยังมีการนำก๊าซไฮโดรเจน คาร์บอนไดออกไซด์ และก๊าซเซเทิลีน โดยนำมาทำให้บริสุทธิ์มากขึ้น (Purification) รวมทั้งนำเข้าก๊าซพิเศษจากต่างประเทศ เพื่อจัดจำหน่ายให้กับโรงงานเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม และ โรงพยาบาลเพื่อใช้ทางการแพทย์

4.2.1 ขั้นตอนการผลิต แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การกรอง (Filtration)
2. การอัด (Compression)
3. การทำให้อากาศบริสุทธิ์ (Purification)
4. การทำให้เย็นลงจนถึงอุณหภูมิที่อากาศเริ่มกลั่นตัว (Cooling)
5. การกลั่นเพื่อแยกอากาศออกเป็นก๊าซประเภทต่าง ๆ (Distillation)

1. การกรอง (Filtration) เป็นการกรองอากาศที่ดูดจากภายนอกเพื่อกำจัดฝุ่นละอองที่มีอยู่ในอากาศ

2. การอัด (Compression) จะใช้คอมเพรสเซอร์ ทำการอัดอากาศให้มีความหนาแน่นมากที่สุดโดยน้ำมันหล่อลื่นของชิ้นส่วนในคอมเพรสเซอร์จะไม่สัมผัสอากาศที่ถูกอัดเลย ดังนั้นอากาศที่ออกมาจึงปราศจากน้ำมัน

3. การทำให้อากาศบริสุทธิ์ (Purification) อากาศที่ถูกอัดจะถูกทำให้เย็นลงจนถึงประมาณ ลบ 4 องศาเซลเซียส ในหน่วยทำความเย็น (Refrigeration Unit) เมื่ออากาศเย็นลงแต่มีความดันสูงไอน้ำเกือบทั้งหมดในอากาศจึงกลั่นตัวเป็นน้ำ และแยกน้ำที่ได้นี้ออกจากอากาศใน Separator จากนั้นผ่านอากาศที่อัดแล้วเข้าไปในพี-พี-ยูเพื่อดูเอาความชื้นและก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกจากอากาศ แล้วจึงไปผ่าน Dust Filter เพื่อกรองฝุ่นของอลูมินา (Molecular Sieve) ออกจากอากาศ

4. การทำให้เย็นลงจนถึงอุณหภูมิที่อากาศเริ่มกลั่นตัว (Cooling) อากาศที่สะอาดแล้วจะผ่านเข้าไปใน Main Heat Exchanger และถ่ายเทความร้อนให้กับก๊าซเย็นใน Main Heat Exchanger จนกระทั่งอากาศมีอุณหภูมิต่ำลงถึงประมาณ ลบ 170 องศาเซลเซียส

5. การกลั่นเพื่อแยกอากาศออกเป็นก๊าซประเภทต่างๆ (Distillation) กระบวนการนี้เกิดขึ้นในหอกลั่น (Column) ซึ่งจะมีถาด (tray) เจาะเป็นรูพรุนเล็ก ๆ ทั่วทั้งเรียงซ้อนกันอยู่ใน High Pressure Column ประมาณ 40 ถาด ส่วนใน Low Pressure Column มี 98 ถาด อากาศเย็นจาก Main Heat Exchanger จะผ่านเข้าไปที่ส่วนล่างของ High Pressure Column แล้วลอยขึ้นผ่านรูพรุนในแต่ละถาดจนถึงยอด Column ภายในหอกลั่นนี้ โดยทำให้อุณหภูมิ แตกต่างกันก็จะแยกก๊าซแต่ละประเภทออกมาได้ทั้งในรูปของเหลวและก๊าซ โดยผลิตภัณฑ์หลักที่ได้คือ ออกซิเจนเหลว (Liquid Oxygen) และไนโตรเจนเหลว (Liquid Nitrogen) และรองลงมาคือ ก๊าซอาร์กอนและก๊าซออกซิเจน

เทคโนโลยีในการผลิตทั้งหมดนี้บริษัทได้รับจากกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของบริษัทจากประเทศออสเตรเลีย โดยได้ทำสัญญาให้บริการทางวิศวกรรมและการบริหาร ซึ่งบริษัทจะได้รับบริการทางวิศวกรรมเกี่ยวกับการผลิตและการจัดจำหน่าย รวมทั้งการให้ความร่วมมือในการจัดหาบุคลากรด้านบริการและเทคนิคเมื่อบริษัทต้องการ

4.2.2 กำล้งการผลิตและปริมาณการผลิต

บริษัทอินดัสตรีแยล แก๊ส จำกัด มีโรงงานแยกอากาศ โรงงานผลิตก๊าซ และโรงอัดก๊าซทอตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ เพื่อผลิตก๊าซหลัก ๆ คือ ออกซิเจน ไนโตรเจน อาร์กอน ไฮโดรเจน คาร์บอนไดออกไซด์ ไนตรัสออกไซด์ และเอเซทีลีน รวมทั้งสิ้น 15 โรงงาน (ตาราง 4.1) ในกรณีที่อุปสงค์ในภาคอุตสาหกรรม มากกว่าอุปทานปริมาณการผลิต หรือมีความจำเป็นต้องหยุดการผลิตเป็นการชั่วคราว เนื่องจากกระแสไฟฟ้าหรือเครื่องจักรขัดข้อง หรือหยุดปรับปรุงเครื่องจักรตามแผนการซ่อมบำรุง บริษัทก็สามารถซื้อก๊าซจากบริษัทที่ร่วมผลิตก๊าซประเภทเดียวกันได้ รวมทั้งซื้อจากคู่แข่ง มาจำหน่ายให้ลูกค้าได้

ตารางที่ 4.1

กำลังการผลิตและปริมาณการผลิตของโรงงาน ปี 2541 ถึง 2544

	ปี 2544	ปี 2543	ปี 2542	ปี 2541
โรงงานแยกอากาศขนาดใหญ่จำนวน 4 โรง				
กำลังการผลิตรวมที่ออกแบบไว้ (ตันต่อวัน)	1,845	1,845	1,845	1,845
ปริมาณการผลิตรวม (ตันต่อวัน)	1,415	1,353	1,247	1,060
อัตราการใช้กำลังการผลิตรวม (%)	77	73	68	57
อัตราการเพิ่มของปริมาณการผลิตรวม (%)	5	9	18	61
โรงงานผลิตคาร์บอนไดออกไซด์				
กำลังการผลิตรวมที่ออกแบบไว้ (ตันต่อวัน)	300	300	300	360
ปริมาณการผลิตรวม (ตันต่อวัน)	207	170	101	110
อัตราการใช้กำลังการผลิตรวม (%)	69	57	34	31
อัตราการเพิ่มของปริมาณการผลิตรวม (%)	21	68	-8	-19
โรงงานผลิตก๊าซอะเซทีลีน				
กำลังการผลิตรวมที่ออกแบบไว้ (ตันต่อวัน)	6	6	6	6
ปริมาณการผลิตรวม (ตันต่อวัน)	1.54	1.5	1.1	1.0
อัตราการใช้กำลังการผลิตรวม (%)	26	25	18	17
อัตราการเพิ่มของปริมาณการผลิตรวม (%)	3	36	10	-17

ที่มา : แบบรายงานข้อมูลประจำปี 2543

4.2.3 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลักของการผลิตก๊าซที่ผลิตได้จากโรงงานแยกอากาศ คือไฟฟ้า บริษัทซื้อไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50 ของต้นทุนการผลิตก๊าซ ต่อหนึ่งลูกบาศก์เมตร ฉะนั้นการหลีกเลี่ยงการเดินเครื่องเต็มทีในช่วงเวลาที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคคิด

เพิ่มจากอัตราปกติเนื่องจากการใช้ไฟฟ้าในครัวเรือนในอัตราสูง จะทำให้ประหยัดต้นทุนค่าไฟฟ้าลงได้ (ตาราง 4.2)

ตารางที่ 4.2
อัตราค่าไฟฟ้าในช่วง ปี 2539 ถึง 2544

	2544	2543	2542	2541	2540	2539
ค่าพลังงานไฟฟ้า(บาท/กิโลวัตต์-ชม.)	1.707	1.061	1.061	1.061	1.060	1.058
ค่าไฟฟ้าผันแปร (Ft)	0.247	0.564	0.344	0.502	0.279	0.223
รวม (บาท/กิโลวัตต์-ชม.)	1.954	1.625	1.405	1.563	1.339	1.281
ค่าความต้องการไฟฟ้า (บาท/กิโลวัตต์-ชม.)	0.102	0.141	0.143	0.143	0.306	0.471
รวมค่าไฟฟ้า 1 หน่วย(บาท/กิโลวัตต์-ชม)	2.056	1.766	1.548	1.706	1.645	1.752

หมายเหตุ : ในระหว่างปี 2540 มีการเปลี่ยนแปลงการคิดค่าไฟฟ้าของการไฟฟ้าฯ จากการคิดตามช่วงเวลาของวัน (Time of Day Rate or TOD Rate) เป็นการคิดตามช่วงเวลาของการใช้ (Time of Use Rate or TOU Rate)

ที่มา : แบบรายงานข้อมูลประจำปี 2543

4.3 การจำหน่ายและช่องทางการจำหน่าย

การจำหน่ายก๊าซ แบ่งเป็น 3 แบบตามลักษณะของผลิตภัณฑ์ และการจัดส่งซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการและสถานที่ตั้งของลูกค้าเป็นสำคัญ ดังนี้

1. ก๊าซท่อ (Pipeline gas) ส่งผ่านตามท่อส่งก๊าซ (Pipeline) ที่วางเครือข่ายไปจนถึงโรงงานของลูกค้าแต่ละราย ทั้งนี้มีการควบคุมโดยมิเตอร์ และวาล์ว
2. ก๊าซเหลว (Liquid/Bulk gas) บรรจุในถัง (Tanker) ขนส่งโดยรถบรรทุกพ่วงขนาดใหญ่ (Trailer)
3. ก๊าซอัดท่อ (Cylinder gas) บรรจุในถังก๊าซ (Cylinder) ที่มีขนาดต่างๆ ขนส่งโดยรถบรรทุกขนาดเล็ก

นอกจากนี้บริษัทยังได้นำเทคโนโลยีที่ช่วยให้ลูกค้าที่เคยใช้ก๊าซเหลวเปลี่ยนมาเป็นลูกค้าที่ใช้ก๊าซท่อ (On-site Customers) โดยเสนอการติดตั้งหน่วยผลิตก๊าซ (Generator) ให้แก่ลูกค้าซึ่ง

เดิมต้องใช้ก๊าซเหลวมาใช้ก๊าซท่อ เพราะปริมาณการใช้มากพอและคุ้มกับการลงทุน โดยนำไปติดตั้งในบริเวณโรงงานของลูกค้า ทำให้ลูกค้ามีต้นทุนก๊าซต่อหน่วยที่ต่ำลง

สำหรับช่องทางการจัดจำหน่าย แบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก ๆ คือ

1. จำหน่ายโดยตรงไปยังลูกค้า (Direct distribution) ภายใต้สัญญาซื้อขาย ที่มีอายุประมาณ 3 – 15 ปี
2. จำหน่ายโดยผ่านทางตัวแทนจำหน่ายของบริษัท ทั่วประเทศกว่า 30 ราย ไปยังลูกค้านาคกลางและขนาดย่อม

4.4 การกำหนดราคา

การกำหนดราคาจะจำแนกตามลักษณะของการจัดจำหน่ายให้แก่ลูกค้านี้

1. การจำหน่ายก๊าซทางท่อ (Pipeline gas) ราคาที่กำหนดจะระบุไว้ในสัญญาของลูกค้าแต่ละราย โดยที่สัญญาเหล่านี้ ได้อนุญาตให้บริษัทปรับราคาก๊าซท่อตามการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิต เช่น ดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index) และค่าไฟฟ้า (Power)
2. การจำหน่ายก๊าซเหลว (Bulk or Liquid gas) การปรับราคาส่วนใหญ่จะเป็นไปตามดัชนีราคาผู้บริโภค ค่าไฟฟ้า และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
3. การจำหน่ายก๊าซอัดท่อ (Cylinder gas) ที่ผลิตเองในประเทศ จะกำหนดราคาเพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้ค้ารายอื่น ๆ ได้ ถ้าเป็นก๊าซที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศ การกำหนดราคาจะคำนึงถึงต้นทุนในการนำเข้าซึ่งรวมถึงค่าอากรและค่าใช้จ่ายในการนำเข้า ตลอดจนอัตราแลกเปลี่ยนหากมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

4.5 ลักษณะของลูกค้า

ลูกค้าของบริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด ส่วนใหญ่เป็นผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรม ที่ต้องการใช้ก๊าซเพื่อการอุตสาหกรรม รวมทั้งลูกค้าที่เป็นหน่วยงานของรัฐและโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่ต้องใช้ก๊าซดังกล่าวเพื่อการบริการ การทดลอง การวิจัย หรือใช้ในทางการแพทย์ โดยส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้าที่ทำธุรกิจกับบริษัทต่อเนื่องกันมาหลายปีภายใต้สัญญาที่มีระยะเวลาตั้งแต่ 1 ถึง 15 ปี และเมื่อครบกำหนดสัญญาลูกค้าส่วนใหญ่ก็จะต่อสัญญา เพราะบริษัทเป็นบริษัทใหญ่ที่มีศักยภาพ

ในการดำเนินงานเป็นที่ยอมรับของลูกค้า มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีผลิตภัณฑ์ก๊าซหลากหลายที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีการบริการและจัดส่งที่ดี และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถสนองตอบความต้องการของลูกค้าได้สม่ำเสมอ โดยสามารถแยกประเภทของลูกค้าตามลักษณะการซื้อได้ดังนี้

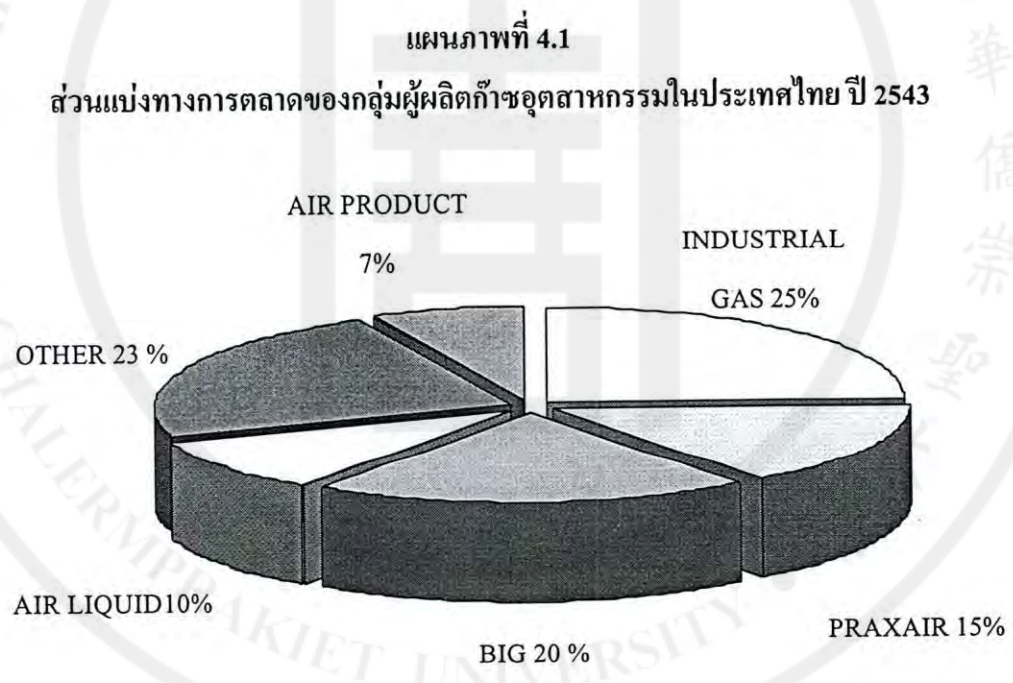
1. ลูกค้าก๊าซท่อ (Pipeline customer) ได้แก่ลูกค้าที่เป็นผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่และต้องใช้ก๊าซเป็นวัตถุดิบหรือองค์ประกอบที่สำคัญในขบวนการผลิต มีปริมาณการใช้ในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ลูกค้ากลุ่มนี้จะมีโรงงานผลิตอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรม หรือใกล้เคียงโรงงานแยกอากาศของบริษัทจึงสามารถจัดส่งก๊าซทางท่อได้
2. ลูกค้าก๊าซเหลว (Bulk customers) ได้แก่ลูกค้าที่เป็นผู้ผลิตในภาคอุตสาหกรรมหน่วยงานราชการ โรงพยาบาล และตัวแทนจำหน่าย (Dealers) ที่จะซื้อก๊าซในรูปของเหลว (Liquid gas) ไปใช้ในขบวนการผลิตหรือการให้บริการด้านต่าง ๆ
3. ลูกค้าก๊าซอัดท่อ (Cylinder customers) ส่วนมากเป็นผู้แทนจำหน่ายของบริษัท (Dealers) ที่ซื้อเพื่อจำหน่ายต่อไปยังผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการขนาดกลางหรือขนาดย่อมอีกต่อหนึ่ง ยกเว้นก๊าซชนิดพิเศษ (Special gases) ที่นำเข้าจากต่างประเทศ เช่น ก๊าซฮีเลียม (Helium) ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (S_2O -Sulphur Dioxide) เป็นต้น ส่วนมากบริษัทจะขายให้ลูกค้าหรือผู้ใช้โดยตรง

4.6 โครงสร้างของอุตสาหกรรมก๊าซในประเทศ

อุตสาหกรรมก๊าซเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตก๊าซจากการแยกอากาศเพื่อให้ได้ก๊าซออกซิเจน ไนโตรเจน และอาร์กอน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในขบวนการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ เช่น ออกซิเจนเป็นตัวสันดาปในอุตสาหกรรมผลิตเหล็ก อุตสาหกรรมผลิตกระจก หรือใช้รักษาพยาบาลในทางการแพทย์ ไนโตรเจนมีจุดเยือกแข็งต่ำเหมาะสำหรับอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็งและเป็นก๊าซเฉื่อยที่ใช้ในอุตสาหกรรมเคมี และปิโตรเคมี นอกจากนี้ในกระบวนการผลิตก๊าซยังรวมถึงการนำก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และไฮโดรเจนมาทำให้บริสุทธิ์ เพื่อใช้ในอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง เครื่องดื่ม และอุตสาหกรรมโลหะ เป็นต้น ซึ่งอุตสาหกรรมการผลิตก๊าซเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ที่มีแนวโน้มการเติบโตสูงโดยจะเติบโตตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศโดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรม ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการผลิตก๊าซได้พัฒนามากขึ้น เพราะมีการนำเทคโนโลยีของก๊าซที่ช่วยลดต้นทุนการผลิตของลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ มาเผยแพร่ เช่นการใช้ก๊าซแทนสารเคมี หรือวัตถุดิบอื่นที่มีราคาสูงกว่าในขบวนการผลิต

4.7 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางการแข่งขัน

ส่วนแบ่งตลาดโดยรวมในประเทศ บริษัทอินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด เป็นผู้นำในตลาดก๊าซอุตสาหกรรม และทางการแพทย์ (แผนภาพที่ 4.1) สำหรับก๊าซหลัก ๆ เช่น ออกซิเจน ในโตรเจน และก๊าซพิเศษต่าง ๆ ยกเว้นก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ที่บริษัทแพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้นำในตลาดของก๊าซชนิดนี้ โดยรวมแล้วบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด เป็นบริษัทที่มีศักยภาพในการแข่งขันที่ดีโดยเน้นการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตและการบริการ รวมทั้งวิธีการหรือระบบจัดการต่าง ๆ ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน และลดต้นทุนการดำเนินงาน และเพิ่มความปลอดภัยในการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน สภาพแวดล้อมทางการแข่งขันแบ่งออกเป็นดังนี้

ที่มา : จากบริษัทในกลุ่มก๊าซอุตสาหกรรม, ปี 2543

4.7.1 การแข่งขันที่รุนแรงขึ้น

อุตสาหกรรมก๊าซเป็นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงและรุนแรง โดยใช้กลยุทธ์ด้านราคา และการช่วงชิงลูกค้าใหม่ ในขณะเดียวกันก็พยายามรักษาลูกค้าเดิมหรือส่วนแบ่งตลาดของตนเองไว้อย่างเข้มแข็ง คู่แข่งขันในตลาดอุตสาหกรรมก๊าซ รายใหญ่ มีอยู่ 4 รายได้แก่

1. บริษัท บางกอกอินดัสเทรียล แก๊ส จำกัด 20%
2. บริษัท แอร์โปรดักส์ อินดัสตรี จำกัด 7%
3. บริษัท แลร์ ลิกวิด (ประเทศไทย) จำกัด 10%
4. บริษัท แพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด 15%

4.7.2 อุปสรรคจากคู่แข่งใหม่ที่เข้ามาใหม่ในตลาด

ตลาดอุตสาหกรรมก๊าซเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องลงทุนสูงและต้องการเทคโนโลยีที่นำสมัยหรือล้ำสมัย จึงเป็นการยากที่จะมีคู่แข่งรายใหม่เกิดขึ้นในภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวเช่นนี้

4.7.3 อุปสรรคจากสินค้าทดแทน

สินค้าในอุตสาหกรรมก๊าซค่อนข้างเป็นสินค้าพื้นฐานที่มีสินค้าทดแทนน้อย ยกเว้นการใช้เทคโนโลยีอื่นที่ไม่ใช่ก๊าซในการผลิตหรือการบริการเท่านั้น

4.7.4 อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ

เนื่องจากสินค้าก๊าซอุตสาหกรรมไม่ใช่สินค้าควบคุมและผูกขาด การซื้อขายโดยรวมจึงเป็นไปตามกลไกของตลาด ผู้ซื้อมีอำนาจต่อรองสูงเนื่องจากมีผู้ขายหลายราย

4.7.5 อำนาจต่อรองของผู้ขาย

ผู้ขายรายใหญ่ในตลาดก๊าซอุตสาหกรรม ส่วนมากมีศักยภาพในการลงทุนสูง ดังนั้นศักยภาพของผู้ขายส่วนใหญ่เกิดจากการประหยัดเนื่องจากขนาดหรือกำลังของการผลิต

4.8 การวิเคราะห์ SWOT

4.8.1 จุดแข็ง (Strength)

1. บริษัทมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการของลูกค้าสินค้ามีคุณภาพตรงตามมาตรฐานในด้านค่าความบริสุทธิ์ของ ก๊าซเป็นที่ยอมรับของลูกค้า
2. บริษัทมีโรงงานผลิตถึง 15 โรงงาน กระจายครอบคลุมกลุ่มลูกค้าในนิคมอุตสาหกรรมใหญ่ ๆ
3. บริษัทใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ทันสมัย ซึ่งในอนาคตอันใกล้ยังไม่มียุทธวิธีใหม่ในการผลิตเข้ามาทดแทนได้ ทำให้คู่แข่งรายใหม่ที่มีเงินทุนน้อยไม่อาจตามทันได้
4. บริษัทดำเนินธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และอนุรักษ์ธรรมชาติ โดยได้รับการรับรองมาตรฐานระบบจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) ซึ่งนับเป็นผู้ผลิตก๊าซอุตสาหกรรมรายแรกในประเทศไทยที่ได้รับมาตรฐานนี้

5. บริษัทมีศักยภาพในการลงทุนสูงเนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากบริษัทเป็นผู้ร่วมทุนจากออสเตรเลีย

6. บริษัทมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของลูกค้า ในฐานะผู้นำตลาด ด้านก๊าซอุตสาหกรรม

7. บุคลากรมีคุณภาพ และได้รับการฝึกอบรมจากบริษัทร่วมทุนซึ่งมีผลตามสัญญาเริ่มตั้งแต่ 17 ธันวาคม 2517 จนถึงสิ้นสุดเดือนธันวาคม 2543

4.8.2 จุดอ่อน (Weakness)

1. ความไม่สม่ำเสมอของพลังงานไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ทำให้การผลิตหยุดชะงัก ซึ่งพลังงานไฟฟ้าเป็นปัจจัยสำคัญและต้นทุนส่วนใหญ่ในการผลิตก๊าซ จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ขึ้น

2. การเพิ่มขึ้นของอัตราค่าไฟฟ้า ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น

3. ต้นทุนผลิตต่อหน่วยสูงกว่าคู่แข่งเนื่องจากโรงงานเพิ่งสร้างเสร็จใหม่ยังมี ต้นทุนคงที่สูงอยู่

4.8.3 โอกาส (Opportunity)

ภาวะเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ทำให้ปริมาณความต้องการใช้ก๊าซในภาค อุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

4.8.4 อุปสรรค (Threat)

1. เกิดปัญหา Over Supply ในอุตสาหกรรมการผลิตก๊าซทำให้การแข่งขัน ด้านราคา และแย่งลูกค้าเพิ่มมากขึ้น

2. โอกาสเกิดหนี้สูญจากการขาดสภาพคล่องและผลประกอบการของลูกค้าที่ ยังไม่ดีขึ้น ทำให้ยังไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ หรือชำระล่าช้ากว่าที่กำหนดมากขึ้น

3. การยกเลิกการสนับสนุนกิจการผลิตก๊าซโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ทำให้บริษัทขาดปัจจัยที่ช่วยการลงทุนเพื่อการแข่งขันในอนาคต หากเศรษฐกิจเติบโตขึ้น

4. การเปลี่ยนแปลงเขตส่งเสริมการลงทุน โดยบางจังหวัดเดิมมีสิทธิตามเขต 3 ถูกจำกัดสิทธิ เนื่องจากเปลี่ยนเป็นเขต 2 ทำให้ต้องเปลี่ยนสถานที่ลงทุน

5. ผลจากภาวะเศรษฐกิจทำให้ขาดการลงทุนใหม่ ๆ อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องจึงมีโอกาสนในการขยายกิจการน้อย ทำให้ความต้องการของอุตสาหกรรมหนักบางประเภท เช่น อุตสาหกรรมเหล็กยังไม่กระเตื้องขึ้น

4.9 วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

4.9.1 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนแนวตั้งและแนวนอน

ในปี 2543 ภาวะเศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมบางประเภทเริ่มฟื้นตัว เช่น อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการผลิตเพิ่มขึ้นภายหลังจากการลดกำลังการผลิตในช่วงที่เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ กอปรกับการเติบโตอย่างต่อเนื่องของ อุตสาหกรรมทางการเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็งเพื่อการส่งออก ช่วยให้ธุรกิจก๊าซอุตสาหกรรมดีขึ้นกว่าธุรกิจบางประเภท โดยปี 2543 บริษัทฯมีกำไรสุทธิรวม 59 ล้านบาท จากที่ประสบผลขาดทุนในปี 2540 ถึง 91.79 ล้านบาท เมื่อพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินซึ่งแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน จะเห็นว่า อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายเพิ่มขึ้นจากที่ขาดทุนร้อยละ 7 ในปี 2540 เป็นได้กำไรร้อยละ 10.0 ในปี 2543 เนื่องจากยอดขายได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ติดลบร้อยละ 1.94 ในปี 2540 เป็นร้อยละ 3.53 ในปี 2543 แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรต่อยอดขายและประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ของบริษัทฯ ดีขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว เนื่องจากบริษัทประสบผลขาดทุนในปี 2540 เพราะต้องรับส่วนแบ่งผลขาดทุนจากบริษัทย่อย รวมทั้งภาระหนี้สินที่ต้องชำระดอกเบี้ยจ่ายจำนวนมาก แต่เพียงปีเดียว บริษัทก็สามารถมีกำไรได้ในปีถัดไป ถึงแม้ว่าจะเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 แต่ยอดขายได้รวมของบริษัทฯ ก็เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี 2538 จนถึงปี 2543 ซึ่งรายได้ที่เพิ่มขึ้นในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยเฉพาะปี 2541 เพิ่มขึ้นจากปี 2540 จำนวน 255.68 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.70 เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของยอดขายก๊าซออกซิเจนในอุตสาหกรรมโลหะและอุตสาหกรรมการแพทย์ การเพิ่มขึ้นของยอดขายก๊าซอาร์กอนในอุตสาหกรรมเหล็กและการเพิ่มขึ้นของยอดขายก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในอุตสาหกรรมอาหารแช่แข็ง ค่าใช้จ่ายรวมของบริษัทปี 2538 เท่ากับ 1,001 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.09 ของยอดขาย มีแนวโน้มสูงขึ้น จนถึงปี 2540 เท่ากับ 1,392 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 105.99 ของยอดขายซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมที่สูงกว่ารายได้ ส่งผลให้บริษัทประสบผลขาดทุนถึง 91.79 ล้านบาทในปี 2540 แต่ก็เป็นเพียงปีเดียว ต่อมาบริษัทสามารถปรับลดค่าใช้จ่ายลงมาจนเริ่มมีผลกำไรในปี 2541 แต่ในปี 2543 ต้นทุนขายรวมกลับเพิ่มขึ้นจากปี 2540 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 73 ของรายได้จากการขาย เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77 ของรายได้จากการขายโดยเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 4 ทั้งนี้เนื่องจากราคาน้ำมันต่อหน่วยสูงขึ้นอย่างมากในปี 2543 มีผลให้ต้นทุนค่าขนส่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนขายเพิ่มขึ้นตามไปด้วย แม้จะมีการควบคุมพลังงานไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม นอกจากนี้บริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่ายลดลงเป็นลำดับ จากที่มียอดดอกเบี้ยจ่ายสูงสุดในปี 2541 เท่ากับ 270 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18 ของรายได้จากการขาย ลดลงเหลือ 108 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 7 ของรายได้จากการขาย เนื่องจากการลดลง

ของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงิน และในขณะเดียวกันผลการประกอบการของบริษัทที่สูงขึ้น ทำให้บริษัทฯ สามารถชำระคืนเงินกู้ระยะปานกลางบางส่วนได้

4.9.2 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน

4.9.2.1 สภาพคล่องทางการเงิน

ในช่วงปี 2539 ถึงปี 2543 สภาพคล่องทางการเงินของบริษัทอินดัสตรีลแก๊ส จำกัดลดลงเล็กน้อยในปี 2540 แต่หลังจากนั้นมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับบริษัทคู่แข่ง ยกเว้น บริษัท แอร์ลิควิด (ประเทศไทย) จำกัด เพียงบริษัทเดียว ที่มีสภาพคล่องทางการเงินตรงกันข้ามกับบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี 2540 ที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ บริษัทส่วนใหญ่จะมีปัญหาสภาพคล่องทางการเงินลดลงแต่บริษัท แอร์ลิควิดฯ กลับมีสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้นเนื่องจากบริษัท แอร์ลิควิดฯ ได้ชำระคืนหนี้ระยะสั้นจากอัตราส่วนร้อยละ 76.68 ของหนี้สินและทุนในปี 2539 เหลือเพียงร้อยละ 7.42 ในปี 2540 ทำให้ในปีนี้บริษัท แอร์ลิควิดฯ มีสินทรัพย์หมุนเวียนสูงกว่าหนี้สินหมุนเวียนถึง 1.43 เท่า แม้ว่าบริษัทอินดัสตรีลแก๊ส จำกัด จะมีแนวโน้มสภาพคล่องที่สูงขึ้น แต่โดยรวมแล้วก็ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมอยู่ แสดงว่าบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนเพื่อการชำระหนี้สินหมุนเวียนที่ค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมแล้วแม้ว่าจะมีแนวโน้มดีขึ้นแต่ก็ยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมค่อนข้างมาก ซึ่งแสดงว่าบริษัทอินดัสตรีลแก๊ส จำกัด มีความเสี่ยงต่อสภาพคล่องทางการเงินในระดับหนึ่ง (ตาราง 4.3 และแผนภูมิ 4.1)

ตารางที่ 4.3

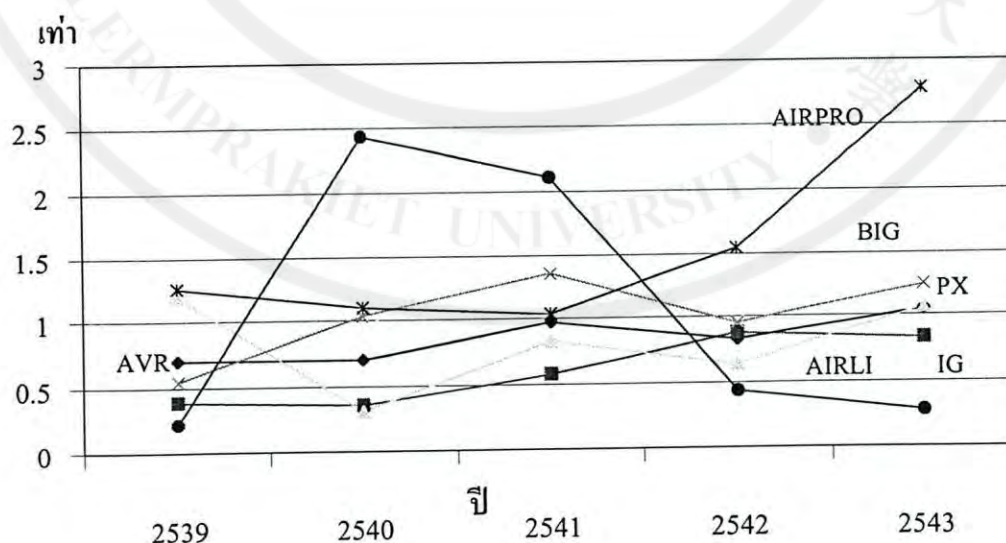
การเปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด กับบริษัทคู่แข่งใน
อุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543

หน่วย : เท่า	2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (AVR)	0.71	0.7	0.98	0.83	1.05
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (IG)	0.39	0.36	0.58	0.88	0.83
บริษัทแพคเกจจิ้ง (ประเทศไทย) จำกัด (PX)	1.20	0.31	0.84	0.64	1.07
บริษัทบางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (BIG)	0.54	1.03	1.35	0.96	1.24
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด (AIRPRO)	1.26	1.10	1.04	1.53	2.77
บริษัทแอร์ลิควิด ประเทศไทย จำกัด (AIRLI)	0.21	2.43	2.11	0.44	0.28

แหล่งที่มา : งบการเงินปี 2539 – 2543 ของบริษัทต่างๆ

แผนภูมิ 4.1

เปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนปี 2539 – 2543

4.9.2.2 ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน หรือความสามารถในการบริหารสินทรัพย์

บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด มีประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้โดยรวมดีขึ้น โดยพิจารณาจากระยะเวลาในการขายสินค้าที่เร็วขึ้น จาก 31 วัน ในปี 2539 เหลือเพียง 22 วันในปี 2543 ระยะเวลาดำเนินการเก็บหนี้เฉลี่ย จาก 70 วันในปี 2539 สามารถเก็บหนี้ได้เร็วขึ้นเป็น 60 วันในปี 2543 และนอกจากนั้นบริษัทยังได้ขยายระยะเวลาในการชำระหนี้ออกไปจาก 21 วันในปี 2539 เป็น 43 วัน ในปี 2543 ซึ่งมีประสิทธิภาพที่ดีกว่าค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรมเดียวกัน ยกเว้น อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวรและอัตราการหมุนของสินทรัพย์รวม ซึ่งแม้จะมีแนวโน้มดีขึ้นแต่ก็ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม ทั้งนี้เนื่องจากบริษัทได้มีการขยายโรงงาน ในปี 2540 ซึ่งเป็นปีที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ โดยอัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวรของบริษัทเป็น 0.57 เท่า ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมเป็น 0.70 เท่า (ตาราง 4.4 และแผนภูมิ 4.2) และอัตราการหมุนของสินทรัพย์รวมของบริษัท 0.35 เท่า เปรียบเทียบกับ ค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมที่ 0.51 เท่า ซึ่งโรงงานได้ก่อสร้างเสร็จในปี 2543 และมีผลทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานในส่วนนี้ดีขึ้น

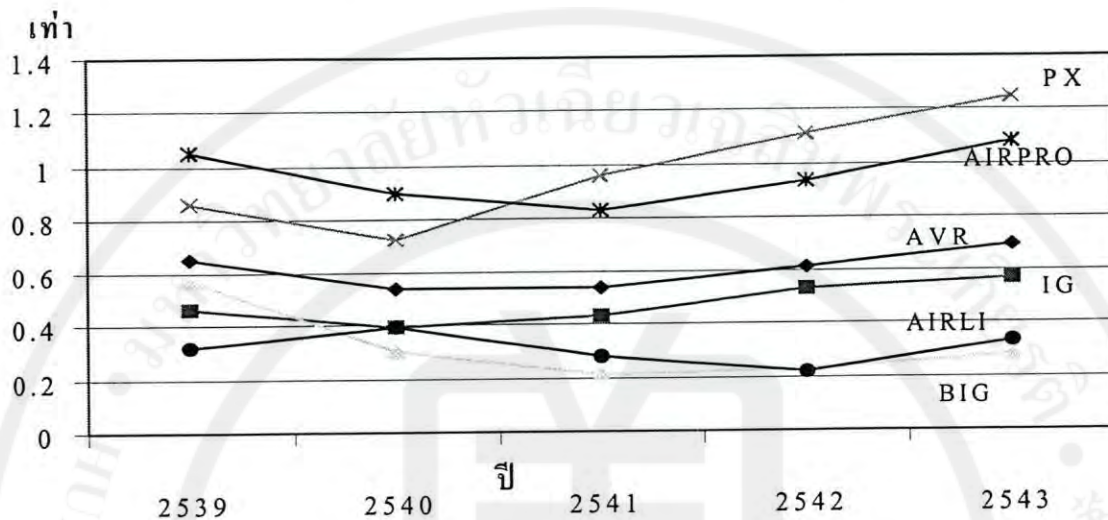
ตารางที่ 4.4

การเปรียบเทียบอัตราหมุนของสินทรัพย์ถาวรของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด กับบริษัทคู่แข่ง
ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543

หน่วย : เท่า		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (AVR)		0.65	0.54	0.54	0.61	0.7
บ.อินดัสเทรียลแก๊ส จก. (IG)		0.46	0.39	0.43	0.53	0.57
บ.บางกอกอินดัสเทรียล แก๊ส จก. (BIG)		0.57	0.3	0.21	0.23	0.28
บ.แพรคซ์แอร์(ประเทศไทย) จก. (PX)		0.86	0.73	0.96	1.11	1.25
บ.แอร์โปรดักส์อินดัสตริย์ จก. (AIRPRO)		1.05	0.9	0.83	0.94	1.08
บ.แอร์ลิควิด(ประเทศไทย) จก. (AIRLI)		0.32	0.39	0.28	0.22	0.33

แหล่งที่มา : งบการเงินปี 2539 – 2543 ของบริษัทต่าง ๆ

แผนภูมิ 4.2
เปรียบเทียบอัตราหมุนของสินทรัพย์ถาวร

4.9.2.3 ความสามารถในการบริหารหนี้สิน

เงินทุนที่บริษัทอินคัสเดรียลแก๊ส จำกัด ได้จัดหาลงทุนในสินทรัพย์รวม ในช่วงปี 2539 – 2543 ปรากฏว่าในปี 2540 ได้มาจากการก่อหนี้ร้อยละ 70 จากของเจ้าของร้อยละ 30 นับว่าบริษัทมีความเสี่ยงทางการเงินค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมที่มีจากการก่อหนี้เพียงร้อยละ 47 แต่หลังจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจแล้ว บริษัทมีผลประกอบการที่ดีขึ้น ตามลำดับมีการชำระคืนหนี้สิน และมีการเพิ่มทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้เงินลงทุนมาจากการก่อหนี้ลดลงเหลือร้อยละ 36 ในปี 2543 ซึ่งดีกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมที่ใช้เงินทุนจากการก่อหนี้ทั้งสิ้นร้อยละ 40 แสดงว่าบริษัทมีความมั่นคงขึ้น และมีความเสี่ยงทางการเงินลดลง สำหรับความสัมพันธ์ของหนี้สินกับผู้ถือหุ้น พบว่า เจ้าหนี้ของบริษัทมีส่วนที่ไม่ได้รับความคุ้มครองจากส่วนของผู้ถือหุ้นตั้งแต่ปี 2539 ร้อยละ 27 แล้วเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 129 ในปี 2540 ซึ่งเป็นผลทำให้บริษัทต้องมีการเพิ่มทุนในปี 2541 ทำให้ความเสี่ยงทางการเงินลดลง โดยอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงเหลือ 0.65 เท่า และ 0.55 เท่าในปี 2542 และ ปี 2543 ตามลำดับซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมที่ 0.74 และ 0.65 ตามลำดับ (ตาราง 4.5 และ แผนภูมิ 4.3)

ตารางที่ 4.5

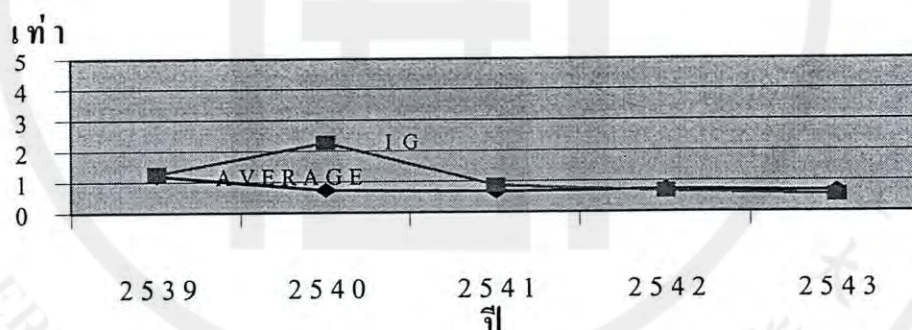
การเปรียบเทียบอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด
กับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ปี 2539 - 2543

หน่วย : เท่า	2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม(AVERAGE)	1.17	0.72	0.7	0.74	0.65
บ.อินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (IG)	1.27	2.29	0.87	0.65	0.55

แหล่งที่มา : งบการเงิน ปี 2539 – 2543 ของบริษัทต่าง ๆ

แผนภูมิ 4.3

เปรียบเทียบหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

4.9.2.4 ความสามารถในการทำกำไร

ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท แม้ว่าจะมีแนวโน้มไปในทางที่ดีขึ้นแต่ก็ยังคงต้องปรับปรุงเนื่องจากบริษัทมีผลตอบแทนจากการลงทุนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม รวมถึงอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ต่ำกว่าอุตสาหกรรมเฉลี่ยด้วย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาระของส่วนแบ่งผลขาดทุนจากบริษัทย่อยอัตรากำไรขั้นต้นในรอบปี 2539 – 2543 ก่อนข้างคงที่หรือมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรมบริษัทมีอัตรากำไรขั้นต้นที่ต่ำกว่า ยกเว้นในปี 2543 ทั้งนี้เนื่องมาจากบริษัทมีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างสูงและนอกจากนี้ยังมีหนี้สินที่สูงด้วย ทำให้ต้องจ่ายดอกเบี้ยเป็นจำนวนมาก อันเป็นผลทำให้กำไรสุทธิลดลง (ตาราง 4.6 และ แผนภูมิ 4.4)

ตารางที่ 4.6

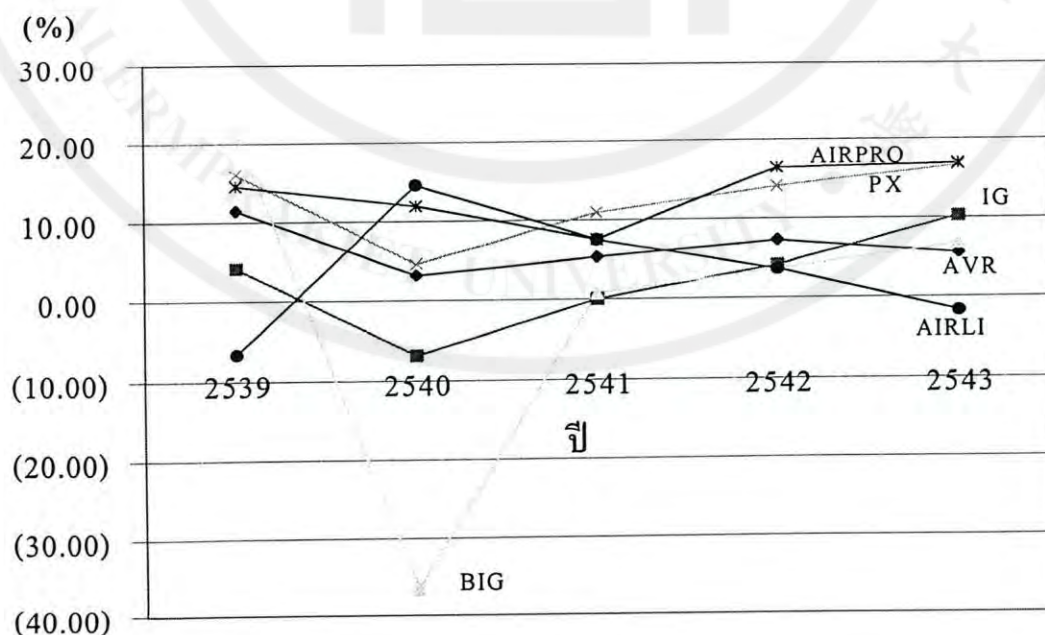
การเปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรสุทธิ ของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด กับบริษัทคู่แข่ง
ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 - 2543

	2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (AVR)	11.53	3.15	5.32	7.26	5.64
บ.อินดัสเทรียลแก๊ส จก. (IG)	4.15	(6.99)	0.05	4.06	10.11
บ.บางกอกอินดัสเทรียล แก๊ส จก. (BIG)	21.68	(36.40)	0.82	3.60	6.81
บ.แพรคซ์แอร์(ประเทศไทย) จก. (PX)	15.90	4.62	10.82	14.12	16.63
บ.แอร์โปรดักส์อินดัสตรีย์ จก. (AIRPRO)	14.53	11.83	7.54	16.44	16.89
บ.แอร์ลิควิด(ประเทศไทย) จก. (AIRLI)	(6.68)	14.63	7.61	3.58	(1.69)

แหล่งที่มา : งบการเงินปี 2539 – 2543 ของบริษัทต่าง ๆ

แผนภูมิ 4.4

การเปรียบเทียบอัตราส่วนกำไรสุทธิ

ตารางที่ 4.7

อัตราส่วนทางการเงินของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด ในรอบปี 2539 – 2543

	2543	2542	2541	2540	2539
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	0.83	0.88	0.58	0.36	0.39
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	0.31	0.29	0.16	0.11	0.31
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	8.50	10.68	13.41	9.56	17.06
ระยะเวลาในการชำระหนี้ (วัน)	42.96	34.17	27.22	38.18	21.40
Cash Cycle (วัน)	38.80	45.69	62.19	57.60	79.44
2. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์					
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	16.58	15.74	12.87	11.84	11.84
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	22.01	23.19	28.36	30.83	30.82
อัตราการหมุนของลูกหนี้ (เท่า)	6.11	6.44	5.98	5.62	5.21
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	59.75	56.67	61.04	64.95	70.02
อัตราการหมุนของสินทรัพย์ถาวร (เท่า)	0.57	0.53	0.43	0.39	0.46
อัตราการหมุนของสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.35	0.36	0.29	0.28	0.33
3. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารหนี้สิน					
หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม (เท่า)	0.36	0.40	0.47	0.70	0.56
หนี้สินรวม/ส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.55	0.65	0.87	2.29	1.27
ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย TIE (เท่า)	2.53	1.37	1.00	0.58	1.55
4. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	31.41	29.43	32.88	29.54	31.39
อัตรากำไรสุทธิ (%)	10.11	4.06	0.05	(6.99)	4.15
อัตรากำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี/สินทรัพย์รวม (%)	6.03	5.40	5.30	2.45	5.51
อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ ROA (%)	3.53	1.46	0.02	(1.94)	1.39
อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้น ROE (%)	5.49	2.41	0.03	(6.39)	3.14

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด ปี 2539 - 2543

ตารางที่ 4.8

อัตราส่วนทางการเงินของค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมในรอบปี 2539 – 2543

	2543	2542	2541	2540	2539
1. อัตราส่วนสภาพคล่อง					
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (เท่า)	1.05	0.83	0.98	0.70	0.71
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)	0.71	05.52	0.72	0.68	0.37
อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้ (เท่า)	21.23	21.77	16.47	13.60	17.43
ระยะเวลาในการชำระหนี้ (วัน)	25.47	23.39	25.99	29.88	23.53
Cash Cyle (วัน)	67.22	93.60	100.71	93.34	86.33
2. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารสินทรัพย์					
อัตราส่วนหมุนเวียนสินค้าคงเหลือ (เท่า)	12.93	10.94	8.88	8.00	9.58
ระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย (วัน)	30.54	36.28	45.02	50.54	39.21
อัตรากาไรหมุนของลูกหนี้ (เท่า)	6.00	4.96	15.04	4.78	4.87
ระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย (วัน)	61.44	74.49	73.43	78.39	78.67
อัตรากาไรหมุนของสินทรัพย์ถาวร (เท่า)	0.66	0.57	0.51	0.50	0.63
อัตรากาไรหมุนของสินทรัพย์รวม (เท่า)	0.45	0.41	0.37	0.38	0.46
3. อัตราส่วนวัดความสามารถในการบริหารหนี้สิน					
หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม (เท่า)	0.40	0.48	0.47	0.51	0.64
หนี้สินรวม/ส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)	0.65	0.74	0.70	0.72	1.17
ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย TIE (เท่า)	25.71	4.07	2.32	3.10	3.52
4. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร					
อัตรากำไรขั้นต้น (%)	24.83	38.97	37.70	40.97	39.78
อัตรากำไรสุทธิ (%)	5.64	7.26	5.32	3.15	11.53
อัตรากำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี/สินทรัพย์รวม(%)	4.16	3.68	3.45	0.88	6.67
อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ ROA (%)	5.99	4.51	2.18	1.63	7.00
อัตราผลตอบแทนของส่วนของผู้ถือหุ้น ROE (%)	7.71	5.78	3.18	1.64	14.20

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัทต่าง ๆ ปี 2539 - 2543

4.10 การบริหารเงินทุนหมุนเวียน

สินทรัพย์หลักของบริษัท คือ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ซึ่ง ณ วันที่ 30 กันยายน 2543 มีมูลค่าเท่ากับ 2,813 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 61.5 ของสินทรัพย์รวม รองลงมาได้แก่ สินทรัพย์หมุนเวียนจำนวน 992 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.7 ของสินทรัพย์รวม นอกจากนั้นคือ เงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมจำนวน 762 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของสินทรัพย์รวม

จากการวิเคราะห์เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทอินคัสเตรียลแก๊สจำกัด นั้นบริษัทใช้แนวคิดในการบริหารเงินทุนหมุนเวียนเป็นลบ (ตาราง 4.15) ซึ่งแสดงว่าบริษัทได้ใช้เงินทุนจากแหล่งระยะสั้นในจำนวนที่สูง และได้มีการนำเงินทุนจากแหล่งระยะสั้นมาลงทุนในสินทรัพย์ถาวร

การกระจายของสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียนจากตารางที่ 4.15 พบว่าบริษัทค่อนข้างรักษาระดับในการกำหนดเงินทุนหมุนเวียนไว้ในระดับต่ำค่อนข้างคงที่ เช่นเงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร สินค้าคงคลัง และสินทรัพย์หมุนเวียนอื่น ยกเว้นลูกหนี้การค้าสุทธิที่ค่อนข้างสูงในปี 2538 และ 2539 คือร้อยละ 63.74 และ 33.98 ของสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งหลังจากนั้นบริษัทแนวโน้มของลูกหนี้การค้าก็ลดลง แต่สินทรัพย์หมุนเวียนที่สูงที่สุดคือเงินให้กู้ยืมระยะสั้นแก่บริษัทย่อยและบริษัทร่วมตามตาราง 4.9 ซึ่งบริษัทเหล่านี้ได้รับผลกระทบอย่างมากจากวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้ในแต่ละปี บริษัทต้องให้ความช่วยเหลือกู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งสิ้น ตั้งแต่ปี 2540 ถึงปี 2543 ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าเงินให้กู้ยืมระยะสั้นนี้จะมีสภาพคล่องเพียงใด เพราะถ้าเป็นสินทรัพย์ที่ขาดสภาพคล่องแล้วอาจจะส่งผลกระทบต่อให้บริษัทประสบปัญหาสภาพคล่องได้ เพราะเนื่องจากเงินกู้ระยะสั้นนี้มีจำนวนสูงกว่าครึ่งหนึ่งของสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมด และสำหรับหนี้สินหมุนเวียนบริษัทได้จัดหาเงินทุนมาจากแหล่งเงินทุนระยะสั้นได้แก่ การกู้ยืมระยะสั้นจากธนาคารต่าง ๆ ซึ่งในช่วง 2 – 3 ปีมานี้แนวโน้มของอัตราดอกเบี้ยยังคงต่ำอยู่ทำให้การใช้แหล่งเงินทุนจากระยะสั้นมีต้นทุนที่ถูกกว่าแหล่งเงินทุนจากระยะยาว ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยแล้วถือว่าบริษัทยังมีกำไรพอที่จะสามารถจ่ายดอกเบี้ยได้โดยในปี 2543 บริษัทมีกำไรจากการดำเนินงานที่สามารถนำไปจ่ายดอกเบี้ยได้ 2.53 เท่า

ตารางที่ 4.9
รายละเอียดเงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทรองแก่บริษัทร่วมและบริษัทย่อยที่เกี่ยวข้องกัน ของ
บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด

เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินทรองแก่บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน

ณ วันที่ 30 กันยายน

หน่วย : ล้านบาท

รายละเอียด	2540	%	2541	%	2542	%	2543	%
เงินให้กู้ยืมแก่บริษัทย่อย	136.00	25.24	108.61	14.93	143.00	25.80	120.00	23.80
เงินให้กู้ยืมแก่บริษัทร่วม	53.10	9.85	280.13	38.51	203.73	36.76	204.50	40.56
เงินทรองแก่บริษัทย่อย	131.76	24.45	132.53	18.22	47.38	8.55	43.06	8.54
เงินทรองแก่บริษัทร่วม	120.93	22.44	28.47	3.91	1.28	0.23	1.98	0.39
เงินทรองแก่บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	59.32	11.01	46.85	6.44	13.43	2.42	12.90	2.56
คอกเบี้ยค้างรับจากบริษัทย่อย	37.81	7.02	90.64	12.46	93.15	16.81	101.82	20.19
คอกเบี้ยค้างรับจากบริษัทร่วม	-	-	40.11	5.51	52.29	9.43	19.96	3.96
	538.92	100.00	727.34	100.00	554.26	100.00	504.22	100.00

ที่มา : รายงานประจำปี บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด ปี 2540 – 2543

ถึงแม้บริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด จะมีเงินทุนหมุนเวียนสุทธิที่ติดลบ มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน และ อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของอุตสาหกรรม (ตาราง 4.10) แต่สินทรัพย์หมุนเวียนของบริษัทที่มีอยู่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เร็วกว่าบริษัทอื่น ในอุตสาหกรรมเดียวกันดังแสดงในตาราง 4.11 แสดงว่าบริษัทมีความสามารถบริหารเงินทุนหมุนเวียนได้มีประสิทธิภาพระดับหนึ่ง

ตารางที่ 4.10

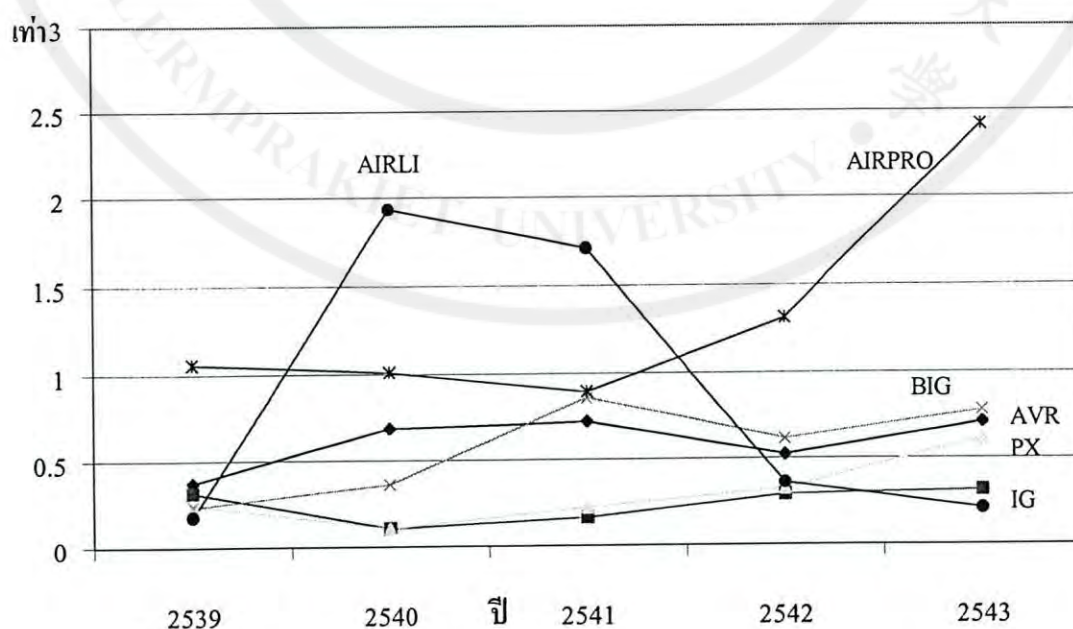
การเปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด กับบริษัทคู่แข่ง
ในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539- 2543

หน่วย : เท่า		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม	(AVR)	0.37	0.68	0.72	0.52	0.71
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(IG)	0.31	0.11	0.16	0.29	0.31
บริษัทแพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	(PX)	0.24	0.11	0.22	0.33	0.61
บริษัทบางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(BIG)	0.23	0.36	0.86	0.61	0.78
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด	(AIRPRO)	1.05	1.01	0.89	1.31	2.42
บริษัทแอร์ลิควิด ประเทศไทย จำกัด	(AIRLI)	0.17	1.93	1.70	0.36	0.21

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัท ต่าง ๆ ปี 2539 - 2543

แผนภูมิ 4.5

แสดงการเปรียบเทียบอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว

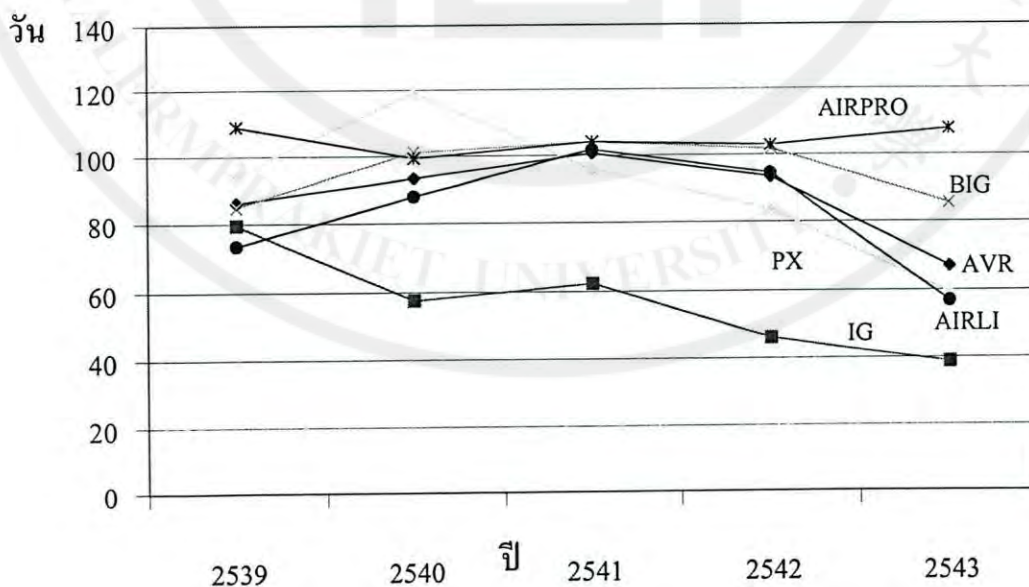
ตารางที่ 4.11

การเปรียบเทียบวงจการเงินสดของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊สจำกัด
กับบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543

หน่วย : วัน		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (AVR)	(AVR)	86.33	93.34	100.71	93.6	67.22
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (IG)	(IG)	79.44	57.6	62.19	45.69	38.80
บริษัทแพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (PX)	(PX)	94.58	119.38	95.72	84.04	59.37
บริษัทบางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (BIG)	(BIG)	84.95	101.67	104.22	101.82	85.45
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด (AIRPRO)	(AIRPRO)	109.04	99.41	104.22	103.24	108.20
บริษัทแอร์ลิควิด ประเทศไทย จำกัด (AIRLI)	(AIRLI)	73.69	87.93	102.18	94.94	56.83

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัท ต่าง ๆ ปี 2539 - 2543

แผนภูมิ 4.6
เปรียบเทียบวงจการเงินสด

ตารางที่ 4.12

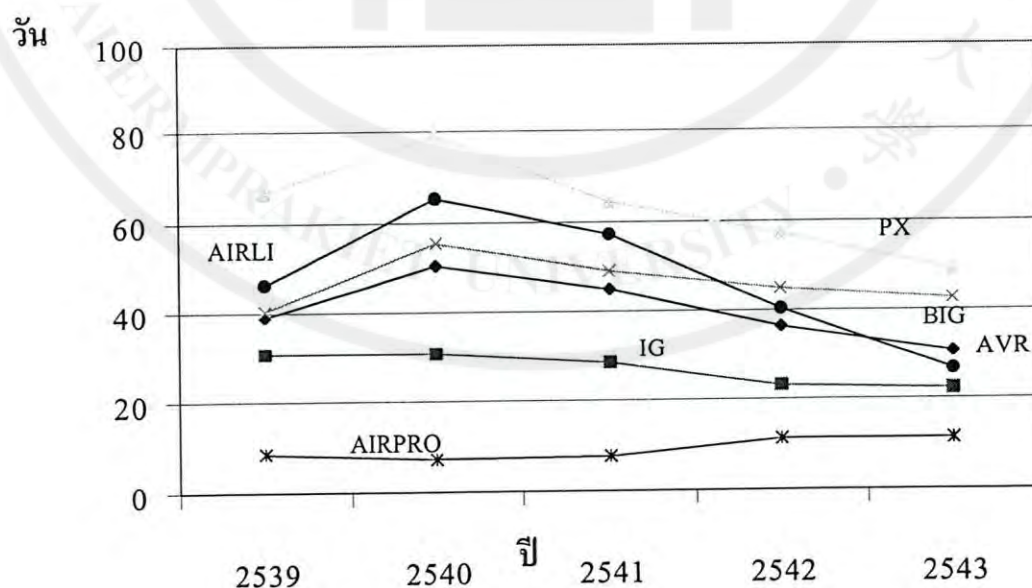
การเปรียบเทียบระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ยของบริษัท อินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด
กับบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 – 2543

หน่วย : วัน		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม	(AVR)	39.21	50.54	45.02	36.28	30.54
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(IG)	30.82	30.83	28.36	23.19	22.01
บริษัทเพรทซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	(PX)	66.75	79.11	64.29	57.09	48.99
บริษัทบางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(BIG)	40.59	55.27	49.29	44.89	43.00
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด	(AIRPRO)	8.75	7.25	7.45	11.25	11.25
บริษัทแอร์ลิวิค ประเทศไทย จำกัด	(AIRLI)	46.21	65.52	57.42	40.76	26.60

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัทต่าง ๆ ปี 2539 – 2543

แผนภูมิ 4.7

เปรียบเทียบระยะเวลาขายสินค้าเฉลี่ย

ตารางที่ 4.13

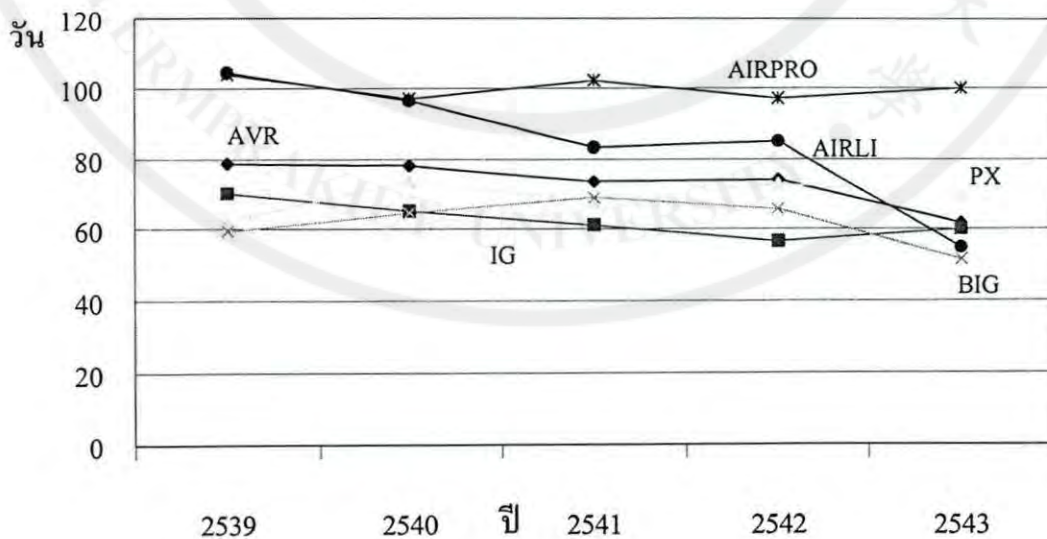
การเปรียบเทียบระยะเวลาการเก็บหนี้เฉลี่ย ของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด
กับบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน

หน่วย : วัน		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม (AVR)	(AVR)	78.67	78.39	73.43	74.49	61.44
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (IG)	(IG)	70.02	64.95	61.04	56.67	59.75
บริษัทแพร็กซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (PX)	(PX)	62.20	73.79	68.18	72.94	69.94
บริษัทบางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด (BIG)	(BIG)	59.19	64.34	68.93	65.46	51.52
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด (AIRPRO)	(AIRPRO)	103.78	97.02	102.50	97.09	100.19
บริษัทแอร์ลิควิด ประเทศไทย จำกัด (AIRLI)	(AIRLI)	104.37	96.44	83.18	85.09	54.63

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัทต่าง ๆ ปี 2539 - 2543

แผนภูมิ 4.8

เปรียบเทียบระยะเวลาเก็บหนี้เฉลี่ย

ตารางที่ 4.14

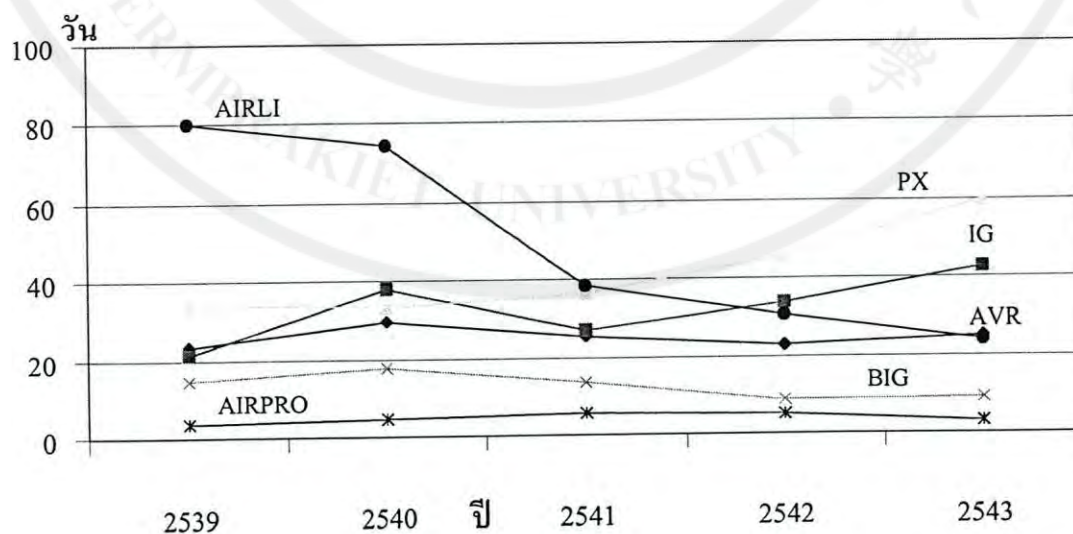
การเปรียบเทียบระยะเวลาในการชำระหนี้เฉลี่ยของบริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด
เปรียบเทียบกับบริษัทคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน ปี 2539 –2543

หน่วย : วัน		2539	2540	2541	2542	2543
ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม	(AVR)	23.53	29.88	25.99	23.39	25.47
บริษัทอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(IG)	21.4	38.18	27.22	34.17	42.96
บริษัทแพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	(PX)	34.37	33.52	36.75	46.00	59.57
บริษัททางกอกอินดัสเทรียลแก๊ส จำกัด	(BIG)	14.83	17.94	14.00	8.53	9.07
บริษัทแอร์โปรดักส์อินดัสตรี จำกัด	(AIRPRO)	3.48	4.86	5.74	5.10	3.24
บริษัทแอร์ลิควิด ประเทศไทย จำกัด	(AIRLI)	79.89	74.03	38.42	30.90	24.40

แหล่งที่มา : งบการเงินของบริษัทต่างๆ ปี 2539 - 2543

แผนภูมิ 4.9

เปรียบเทียบระยะเวลาชำระหนี้

ตารางที่ 4.15
แสดงเงินทุนหมุนเวียน ของบริษัท อินดัสเตรียล แก๊ส จำกัด
หน่วย : ล้านบาท

	2538	%	2539	%	2540	%	2541	%	2542	%	2543	%
สินทรัพย์หมุนเวียน												
เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร	19.50	5.56	49.56	7.62	32.04	3.21	45.20	3.77	59.66	5.87	83.88	8.45
ลูกหนี้การค้าสุทธิ	223.68	63.74	221.18	33.98	246.33	24.70	255.12	21.30	259.97	25.58	263.32	26.54
ลูกหนี้บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	36.71	10.46	252.28	38.76	19.60	1.97	26.28	2.19	18.32	1.80	22.13	2.23
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	0.23	0.07	-	-	538.93	54.05	727.35	60.72	554.27	54.54	504.23	50.83
สินค้าคงเหลือ	60.08	17.12	76.42	11.74	86.30	8.65	82.97	6.93	72.03	7.09	76.31	7.69
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	10.72	3.05	51.38	7.89	73.94	7.42	61.05	5.10	52.00	5.12	42.21	4.25
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	350.92	100.00	650.82	100.00	997.14	100.00	1,197.97	100.00	1,016.25	100.00	992.08	100.00
หนี้สินหมุนเวียน												
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ธนาคาร	744.77	63.44	1,141.21	68.71	1,776.64	63.93	1,295.61	63.02	580.00	50.17	475.06	39.77
เจ้าหนี้การค้า	20.41	1.74	76.28	4.59	127.32	4.58	34.62	1.68	191.73	16.58	98.80	8.27
ส่วนของเงินกู้ระยะยาวที่ถึงกำหนดชำระภายใน 1 ปี	207.00	17.63	264.50	15.92	274.25	9.87	232.66	11.32	155.16	13.42	241.97	20.26
เจ้าหนี้บริษัทรวมและบริษัทในเครือ	75.03	6.39	43.07	2.59	355.06	12.78	44.64	2.17	37.57	3.25	59.30	4.96
เงินกู้ยืมระยะสั้น	-	-	-	-	77.73	2.80	232.17	11.29	58.82	5.09	13.79	1.15
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	-	-	-	-	69.13	2.49	52.45	2.55	18.68	1.62	9.80	0.82
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	69.11	5.89	81.09	4.88	-	-	-	-	-	-	226.27	18.94
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	57.67	4.91	54.85	3.30	98.99	3.56	163.76	7.97	114.13	9.87	69.43	5.81
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,173.99	100.00	1,661.00	100.00	2,779.12	100.00	2,055.91	100.00	1,156.09	100.00	1,194.42	100.00
เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ	(823.07)		(1,010.18)		(1,781.98)		(857.94)		(139.84)		(202.34)	
อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	0.30		0.39		0.36		0.58		0.88		0.83	
อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	0.24		0.31		0.11		0.16		0.29		0.31	

4.11 วิเคราะห์งบกระแสเงินสด

กระแสเงินสดของบริษัทอินดัสเตรียลแก๊ส จำกัด จากปี 2539 ถึงปี 2543 ปรากฏว่าบริษัทใช้เงินไปในกิจกรรมลงทุนสูงสุดถึง 1,548.72 ล้านบาทในปี 2540 ซึ่งใช้เงินสดไปในการลงทุนเกี่ยวกับสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น 1,134.99 ล้านบาท โดยได้เงินสดมาจากกิจกรรมดำเนินงานจำนวน 572.51 ล้านบาท ซึ่งนับเป็นปีที่มีสภาพคล่องน้อยที่สุด แต่การลงทุนในสินทรัพย์ถาวรในการขยายโรงงานนั้นก็ส่งผลให้บริษัทมีกำไรในปี ต่อๆ มา ซึ่งในแต่ละปีนั้นบริษัทมีเงินสดเหลือเพียงพอที่จะชำระหนี้ระยะสั้น แสดงว่าสภาพคล่องของบริษัทถึงแม้จะไม่สูงแต่ก็เพียงพอที่จะยอมรับความเสี่ยงได้

ตารางที่ 4.16
งบกระแสเงินสด บริษัท อินัสเตรียลแก๊ส จำกัด
ณ วันที่ 30 กันยายน

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	2539	%	2540	%	2541	%	2542	%	2543	%
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน										
กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	48.08	56.35	(91.80)	(16.03)	0.79	2.28	67.41	11.58	161.60	30.84
รายการปรับปรุงเพื่อกระทบกำไรสุทธิเป็น										
เงินสดรับ(จ่าย) จากการดำเนินงาน :										
ค่าเสื่อมราคาและตัดจำหน่าย	273.18	320.18	293.54	51.27	345.04	994.07	407.97	70.06	395.26	75.44
ขาดทุน (กำไร) จากส่วนได้เสียในเงินลงทุน	(13.76)	(16.13)	59.38	10.37	46.38	133.62	13.18	2.26	47.22	9.01
กำไรจากการขายสินทรัพย์ถาวร	(1.97)	(2.31)	(15.15)	(2.65)	(8.32)	(23.97)	(1.29)	(0.22)	(5.27)	(1.01)
ค่าเสื่อมสิ่งสังกะสุญ	3.42	4.01	3.39	0.59	16.35	47.10	12.00	2.06	7.50	1.43
ค่าเสียค่าสินกันเสียหาย	0.33	0.39	0.50	0.09	4.87	14.03				
ค่าเสื่อมขาดทุนจากการสูญหายของ										
ถังแก๊ส	3.60	4.22	2.70	0.47	3.60	10.37	3.60	0.62	(4.98)	(0.95)
ค่าเผื่อการด้อยค่าของสินทรัพย์	(0.92)	(1.08)	(28.54)	(4.99)	(25.14)	(72.43)	(16.86)	(2.90)	14.70	2.81
ถูกหนีการกำกับขึ้น	(16.67)	(19.54)	(10.38)	(1.81)	(1.54)	(4.44)	10.94	1.88	(10.85)	(2.07)
สินค้าคงเหลือลดลง (เพิ่มขึ้น)	(215.57)	(252.66)	(8.61)	(1.50)	(6.68)	(19.25)	7.96	1.37	(4.28)	(0.82)
ถูกหนีบริษัทร่วมลดลง (เพิ่มขึ้น)	(40.42)	(47.37)	(28.36)	(4.95)	12.88	37.11	9.05	1.55	(3.81)	(0.73)
สินทรัพย์อื่นเวียน (เพิ่มขึ้น) ลดลง	12.97	15.20	0.63	0.11	1.50	4.32	1.71	0.29	0.90	0.17
สินทรัพย์อื่นลดลง (เพิ่มขึ้น)	47.86	56.09	51.04	8.92	(92.70)	(267.07)	73.51	12.62	(92.92)	(17.73)
เข้าหนี้การกำกับขึ้น (ลดลง)										
เข้าหนี้บริษัทย่อย บริษัทร่วมและ										
บริษัทเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(29.96)	(35.11)	311.99	54.50	(310.42)	(894.32)	(7.07)	(1.21)	21.73	4.15
ดอกเบี้ยค้างจ่ายเพิ่มขึ้น(ลดลง)	2.51	2.94	58.16	10.16	(16.67)	(48.03)				
หนี้สินหมุนเวียนอื่นเพิ่มขึ้น (ลดลง)	12.64	14.81	(25.98)	(4.54)	64.77	186.60	0.21	0.04	(12.65)	(2.41)
เงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงาน	85.32	100.00	572.51	100.00	34.71	100.00	582.32	100.00	523.95	100.00

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)
งบกระแสเงินสด บริษัท อินดิสเทรียลแก๊ส จำกัด
ณ วันที่ 30 กันยายน

รายการ	หน่วย : ล้านบาท									
	2539	%	2540	%	2541	%	2542	%	2543	%
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน										
เงินลงทุนระยะสั้นลดลง			(297.64)	19.22	(188.42)	24.64	173.08	340.98	50.04	(28.31)
เงินให้กู้ยืมระยะสั้นและเงินยืมตรง แก่บริษัทที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น	(240.00)	0.00	(141.32)	9.12	(126.09)	16.49	(45.50)	(89.64)	(145.53)	82.32
เงินลงทุนในหุ้นเพิ่มขึ้น	(678.68)	74.25	(1,134.99)	73.29	(475.84)	62.21	(88.88)	(175.10)	(104.60)	59.17
ซื้อสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้น	3.09	(0.34)	25.23	(1.63)	25.51	(3.34)	10.46	20.61	8.11	(4.59)
เงินได้รับจากการขายสินทรัพย์ถาวร	1.60	(0.18)		0.00		0.00	1.60	3.15	15.20	(8.60)
เงินปันผลรับ										
(เงินสดสุทธิใช้ไป) ในกิจกรรมลงทุน	(913.99)	100.00	(1,548.72)	100.00	(764.84)	100.00	50.76	100.00	(176.78)	100.00
กระแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน										
เงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ยืมจากธนาคาร เพิ่มขึ้น (ลดลง)	396.44	46.19	635.43	66.28	(481.03)	(64.72)	(715.61)	115.12	(104.94)	32.49
เงินกู้ยืมระยะสั้นและเงินยืมตรงจาก บริษัทร่วมเพิ่มขึ้น (ลดลง)		0.00	77.73	8.11	154.43	20.78	(173.35)	27.89	(45.03)	13.94
เงินกู้ยืมระยะยาวเพิ่มขึ้น (ลดลง)	(207.00)	(24.12)	245.30	25.59	(224.25)	(30.17)	267.34	(43.01)	(152.24)	47.14
เงินปันผลจ่าย	(20.74)	(2.42)	0.00	0.00		0.00	0.00	0.00	(20.74)	6.42
ทุนเรือนหุ้นเพิ่มขึ้น	230.00	26.80	0.00	0.00	518.40	69.74	0.00	0.00	0.00	0.00
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นเพิ่มขึ้น	459.62	53.55	0.23	0.02	775.73	104.37	0.00	0.00	(20.74)	0.00
เงินสดสุทธิใช้ไป ในกิจกรรมจัดหาเงิน	858.32	100.00	958.69	100.00	743.28	100.00	(621.62)	100.00	(322.95)	100.00
เงินสดสุทธิเพิ่มขึ้น (ลดลง)	29.65		(17.52)		13.15		11.46		24.22	
เงินสด ณ วันต้นปี	19.49		49.56		32.04		45.20		59.66	
เงินสด ณ วันสิ้นปี	49.14		32.04		45.19		56.66		83.88	

ตารางที่ 4.17

งบดุล common size บริษัทอินดิสเตรียลแก๊ส จำกัด

ณ. วันที่ 30 กันยายน

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)						อัตราร้อยละ (%)					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2538	2539	2540	2541	2542	2543
สินทรัพย์												
สินทรัพย์หมุนเวียน												
เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร	19.50	49.56	32.04	45.20	59.66	83.88	0.77	1.43	0.68	0.88	1.29	1.83
ลูกหนี้การค้าสุทธิ	223.68	221.18	246.33	255.12	259.97	263.32	8.85	6.38	5.21	4.98	5.61	5.76
ลูกหนี้บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	36.71	252.28	19.60	26.28	18.32	22.13	1.45	7.28	0.41	0.51	0.40	0.48
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	0.23		538.93	727.35	554.27	504.23	0.01		11.39	14.21	11.97	11.03
สินค้าคงเหลือ	60.08	76.42	86.30	82.97	72.03	76.31	2.38	2.20	1.82	1.62	1.56	1.67
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	10.72	51.38	73.94	61.05	52.00	42.21	0.42	1.48	1.56	1.19	1.12	0.92
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	350.92	650.82	997.14	1,197.97	1,016.25	992.08	13.88	18.77	21.08	23.40	21.94	21.70
เงินลงทุนในหุ้นทุน, บริษัทย่อยที่เกี่ยวข้อง	52.50	304.66	386.60	466.31	494.03	762.47	2.08	8.79	8.17	9.11	10.67	16.68
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ	2,108.75	2,509.52	3,338.18	3,448.19	3,116.33	2,813.10	83.42	72.37	70.58	67.36	67.29	61.54
สินทรัพย์อื่น	15.64	2.68	7.85	6.35	4.64	3.74	0.62	0.08	0.17	0.12	0.10	0.08
รวมสินทรัพย์	2,527.81	3,467.68	4,729.77	5,118.82	4,631.25	4,571.39	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

ตารางที่ 4.18
งบกำไรขาดทุน common size บริษัท อินตัสเตรียล แกลส จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)						อัตราร้อยละ (%)					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2538	2539	2540	2541	2542	2543
รายได้จากการขาย/จำหน่ายสินค้า	1,099.72	1,159.47	1,313.61	1,499.24	1,658.71	1,598.45	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
รายได้จากการให้เช่า						155.38						9.72
ดอกเบี้ยรับ	1.55					29.55						1.85
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์	1.47	18.57	53.43	123.48	69.67	4.67	0.14	1.60	4.07	8.24	4.20	0.33
รายได้อื่น							0.13					0.29
รวมรายได้	1,102.74	1,178.04	1,367.04	1,622.72	1,728.38	1,793.31	100.27	101.60	104.07	108.24	104.20	112.19
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	714.24	808.23	963.23	1,089.19	1,219.71	1,230.07	64.95	69.71	73.33	72.65	73.53	76.95
กำไรขั้นต้น	388.50	369.81	403.81	533.53	508.67	563.24	35.33	31.89	30.74	35.59	30.67	35.24
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	159.22	192.37	226.58	213.76	243.12	238.00	14.48	16.59	17.25	14.26	14.66	14.89
ดอกเบี้ยจ่าย	128.23	123.04	200.51	270.51	182.87	108.97	11.66	10.61	15.26	18.04	11.02	6.82
ค่าตอบแทนกรรมการ			2.02	2.09	2.09	2.53			0.15	0.14	0.13	0.16
รวมรายจ่าย	287.45	315.41	429.11	486.36	428.08	349.50	91.09	96.91	105.99	105.09	99.34	98.82
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	101.05	54.40	(25.30)	47.17	80.59	213.74	9.19	4.69	(1.93)	3.15	4.86	13.37
ส่วนแบ่งผลกำไร(ขาดทุน)ในบริษัทย่อย	12.47	13.76	(59.38)	(46.38)	(13.18)	(47.22)	1.13	1.19	(4.52)	(3.09)	(0.79)	(2.95)
กำไร(ขาดทุน)ก่อนภาษีเงินได้	113.52	68.16	(84.68)	0.79	67.41	166.52	10.32	5.88	(6.45)	0.05	4.06	10.42
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	26.81	20.08	7.11			4.92	2.44	1.73	0.54			0.31
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	86.71	48.08	(91.79)	0.79	67.41	161.60	7.88	4.15	(6.99)	0.05	4.06	10.11
กำไร(ขาดทุน)ต่อหุ้น	3.01	1.36	(1.77)	0.01	0.65	1.56						

ตารางที่ 4.19
งบดุล Horizontal บริษัทอินดิทเทรียล แก๊ส จำกัด
ณ. วันที่ 30 กันยายน

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)						อัตราร้อยละ (%)					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2538	2539	2540	2541	2542	2543
สินทรัพย์												
สินทรัพย์หมุนเวียน												
เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร	19.50	49.56	32.04	45.20	59.66	83.88	100.00	254.15	164.31	231.79	305.95	430.15
ลูกหนี้การค้าสุทธิ	223.68	221.18	246.33	255.12	259.97	263.32	100.00	98.88	110.13	114.06	116.22	117.72
ลูกหนี้บริษัทที่เกี่ยวข้องกัน	36.71	252.28	19.60	26.28	18.32	22.13	100.00	687.22	53.39	71.59	49.90	60.28
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	0.23	-	538.93	727.35	554.27	504.23	100.00	-	234,317.39	316,239.13	240,986.96	219,230.43
สินค้าคงเหลือ	60.08	76.42	86.30	82.97	72.03	76.31	100.00	127.20	143.64	138.10	119.89	127.01
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	10.72	51.38	73.94	61.05	52.00	42.21	100.00	479.29	689.74	569.50	485.07	393.75
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	350.92	650.82	997.14	1,197.97	1,016.25	992.08	100.00	185.46	284.15	341.38	289.60	282.71
เงินลงทุนในหุ้นทุน, บริษัทย่อยที่เกี่ยวข้องกับ	52.50	304.66	386.60	466.31	494.03	762.47	100.00	580.30	736.38	888.21	941.01	1,452.32
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์สุทธิ	2,108.75	2,509.52	3,338.18	3,448.19	3,116.33	2,813.10	100.00	119.01	158.30	163.52	147.78	133.40
สินทรัพย์อื่น	15.64	2.68	7.85	6.35	4.64	3.74	100.00	17.14	50.19	40.60	29.67	23.91
รวมสินทรัพย์	2,527.81	3,467.68	4,729.77	5,118.82	4,631.25	4,571.39	100.00	137.18	187.11	202.50	183.21	180.84

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)
งบดุล Horizontal บริษัทอินดิสเตรียล แก๊ส จำกัด
ณ. วันที่ 30 กันยายน

รายการ	จำนวนเงิน (ล้านบาท)						อัตราส่วน (%)					
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2538	2539	2540	2541	2542	2543
ทรัพย์สินหมุนเวียน												
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น												
เงินฝากธนาคาร	744.77	1,141.21	1,776.64	1,295.61	580.00	475.06	100.00	153.23	238.55	173.96	77.88	63.79
เงินปันผลค้างจ่าย	20.41	76.28	127.32	34.62	191.73	98.80	100.00	373.74	623.81	169.62	939.39	484.08
ส่วนของผู้ถือหุ้น	207.00	264.50	274.25	232.66	155.16	241.97	100.00	127.78	132.49	112.40	74.96	116.89
เงินกู้ยืมระยะสั้น	75.03	43.07	355.06	44.64	37.57	59.30	100.00	57.40	473.22	59.50	50.07	79.04
ดอกเบี้ยค้างจ่าย			77.73	232.17	58.82	13.79						
เงินปันผลค้างจ่าย	28.80	20.74	69.13	52.45	18.68	9.80	100.00	72.01				
ภาษีเงินได้ค้างจ่าย	12.94	13.67					100.00	105.64				
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	69.11	81.09				226.27	100.00	117.33				327.41
เจ้าหนี้อื่น ๆ	4.37	12.00				10.94	100.00	274.60				
เงินประกันสังคม						8.81						
เงินมัดจำ	11.56	8.44	98.99	163.76	114.13	49.68	100.00	73.01	856.31	1,416.61	987.28	429.76
หนี้สินหมุนเวียนอื่น												
รวมหนี้สินหมุนเวียน	1,173.99	1,661.00	2,779.12	2,055.91	1,156.09	1,194.42	100.00	141.48	236.72	175.12	98.48	101.74
เงินผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากส่วนที่สังกัดทางนครระยอง 1 ปี	542.00	277.50	513.04	330.39	675.23	436.19	100.00	51.20	94.66	60.96	124.58	80.48
รวมหนี้สิน	1,715.99	1,938.50	3,292.16	2,386.30	1,831.32	1,630.61	100.00	112.97	191.85	139.06	106.72	95.02
ส่วนของผู้ถือหุ้น												
หุ้นสามัญ (หุ้นละ 10 บาท)	288.00	518.40	518.40	1,036.80	1,036.80	1,036.80	100.00	180.00	180.00	360.00	360.00	360.00
ส่วนเกินมูลค่าหุ้น	164.79	624.41	624.64	1,400.36	1,400.36	1,400.36	100.00	378.91	379.05	849.78	849.78	849.78
จัดสรรแล้ว - สำรองตามกฎหมาย	28.80	31.20	31.20	31.20	31.20	34.57	100.00	108.33	108.33	108.33	108.33	120.03
ยังไม่จัดสรร	330.23	355.17	263.37	264.16	331.57	469.05	100.00	107.55	79.75	79.99	100.41	142.04
รวมส่วนของผู้ถือหุ้น	811.82	1,529.18	1,437.61	2,732.52	2,799.93	2,940.78	100.00	188.36	177.08	336.59	344.90	362.25
รวมหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น	2,527.81	3,467.68	4,729.77	5,118.82	4,631.25	4,571.39	100.00	137.18	187.11	202.50	183.21	180.84

ตารางที่ 4.20
งบกำไรขาดทุน Horizontal บริษัท อินตัสเทรียล แก๊ส จำกัด
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน

รายการ	หน่วย : ล้านบาท											
	2538	2539	2540	2541	2542	2543	2538	2539	2540	2541	2542	2543
รายได้จากการขาย/จำหน่ายสินค้า	1,099.72	1,159.47	1,313.61	1,499.24	1,658.71	1,598.45	100.00	105.43	119.45	136.33	150.83	145.35
รายได้จากการให้เช่า ดอกเบียร์			155.38									
กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์	1.55		29.55				100.00					340.00
รายได้อื่น	1.47	18.57	53.43	123.48	69.67	4.66	100.00	1,263.27	3,634.69	8,400.00	4,739.46	317.01
รวมรายได้	1,102.74	1,178.04	1,367.04	1,622.72	1,728.38	1,793.31	100.00	106.83	123.97	147.15	156.74	162.62
รายจ่าย												
ต้นทุนสินค้าที่ขาย	714.24	808.23	963.23	1,089.19	1,219.71	1,230.07	100.00	113.16	134.86	152.50	170.77	172.22
ค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหาร	159.22	192.37	226.58	213.76	243.12	238.00	100.00	120.82	142.31	134.25	152.69	149.48
ดอกเบียร์จ่าย	128.23	123.04	200.51	270.51	182.87	108.97	100.00	95.95	156.37	210.96	142.61	84.98
ค่าตอบแทนกรรมการ			2.02	2.09	2.09	2.53						
รวมรายจ่าย	1,001.69	1,123.64	1,392.34	1,575.55	1,647.79	1,579.57	100.00	112.17	139.00	157.29	164.50	157.69
กำไร(ขาดทุน)จากการดำเนินงาน	101.05	54.40	(25.30)	47.17	80.59	213.74	100.00	53.83	(25.04)	46.68	79.75	211.52
ส่วนแบ่งผลกำไร(ขาดทุน)ในบริษัทย่อย	12.47	13.76	(59.38)	(46.38)	(13.18)	(47.22)	100.00	110.34	(476.18)	(371.93)	(105.69)	(378.67)
กำไร(ขาดทุน)ก่อนภาษีเงินได้	113.52	68.16	(84.68)	0.79	67.41	166.52	100.00	60.04	(74.59)	0.70	59.38	146.69
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	26.81	20.08	7.11		4.92	4.92	100.00	74.90	26.52	-	-	18.35
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	86.71	48.08	(91.79)	0.79	67.41	161.60	100.00	55.45	(105.86)	0.91	77.74	186.37

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บริษัทอินคัสเตรียล แก๊ส จำกัด เป็นบริษัทหนึ่งที่ได้รับผลกระทบเหตุการณ์วิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี 2540 และ 2541 โดยได้รับผลขาดทุนถึง 91.79 ล้านบาท แต่ก็สามารถมีกำไรได้ในปีถัดไปซึ่งก็เป็นการพิสูจน์ถึงการบริหารงานได้อย่างดีว่าบริษัทมีความสามารถในการปรับตัว โดยการควบคุมต้นทุน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รวมทั้งการบริหารจัดการทั้งด้านสินทรัพย์และหนี้สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทได้รับเงินทุนช่วยเหลือจากบริษัทผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในออสเตรเลีย ซึ่งอย่างไรก็ตามภายใต้ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมที่ยังไม่แน่นอนนี้ บริษัทต้องดำเนินธุรกิจด้วยความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการดำเนินงาน นโยบายทางการเงิน ถึงแม้ว่าบริษัทจะมีศักยภาพในด้านการผลิต การขาย และการตลาด แต่บริษัทก็ต้องอยู่ในวงการอุตสาหกรรม มีทั้งคู่แข่ง ลูกหนี้ เจ้าหนี้ ที่ต้องเกี่ยวข้องกัน และบริษัทส่วนใหญ่ที่เป็นลูกค้าของบริษัทล้วนแต่ได้รับผลกระทบทางการเงินจากวิกฤตเศรษฐกิจกันทั่วหน้า เช่น อุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมก่อสร้าง อุตสาหกรรมแก้ว เป็นต้น ดังนั้นในการดำเนินงานติดต่อกับลูกค้าจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเรื่องสภาพคล่อง ดังจะเห็นได้ว่า บริษัท มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio) และ อัตราส่วนทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio) ที่ต่ำ เนื่องจากบริษัทได้คงระดับเงินทุนหมุนเวียนไว้ในระดับต่ำเพื่อมุ่งผลการทำกำไรในระดับสูง นอกจากนี้บริษัท ได้มีการจัดหาแหล่งเงินทุนจากเงินเบิกเกินบัญชี และการกู้ยืมระยะสั้น ในสัดส่วนที่สูง เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนที่มีต้นทุนเงินต่ำ

5.1 สรุปปัญหาที่มีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นได้กับบริษัทและต้องติดตามอย่างใกล้ชิดคือ

1. ปัญหาสภาพคล่อง ซึ่งบริษัทมีความเสี่ยงในการชำระหนี้ระยะสั้นระดับหนึ่ง
2. เงินที่บริษัทนำไปลงทุนกับการให้กู้ยืมระยะสั้นกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อย

5.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ไขและป้องกันปัญหา

1. บริษัทควรมีการติดตามอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับวงจรกิจจาด เพราะถ้าบริษัทดำรงเงินทุนหมุนเวียนในระดับต่ำ แต่ถ้ามีการดูแลวงจรกิจจาดให้ต่ำที่สุด ในการที่จะเร่งเงินสหรับ และชะลอเงินสจ่าย เพื่อที่จะให้มีกระแสเงินสรับเพียงพอต่อการจ่ายกระแสเงินสออกตลอดเวลา โดยการ

- ยืดเวลาในการชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้
- เร่งรัดการจัดเก็บเงินจากลูกหนี้ให้เร็วขึ้น

2. การที่บริษัทนำเงินไปลงทุนเงินให้กู้ยืมระยะสั้นกับบริษัทร่วมและบริษัทย่อยเป็นจำนวนสูงมากเมื่อเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียนทั้งหมดที่บริษัทมีอยู่มากเกินไป บริษัทอาจประสบกับความเสี่ยง ในการที่จะได้รับชำระหนี้ช้า เมื่อเทียบกับการให้เครดิตทางการค้ากับลูกหนี้ปกติ เนื่องจากกลุ่มบริษัทเหล่านี้ยังคงมีการแบ่งปันผลขาดทุนมาให้กับบริษัทอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ดังนั้นบริษัทควรมีการกระจายความเสี่ยง โดยการให้ลูกหนี้บริษัทร่วมและบริษัทย่อยได้ไปทำการจัดหาเงินทุนด้วยตัวของบริษัทเอง

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สุมาลี (อุณหะนันท์) จิระมิตร. (2544). การบริหารการเงิน เล่ม 2. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เพชร ชุมทรัพย์. (2536). วิเคราะห์งบการเงิน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์. (2533). เทคนิควิเคราะห์งบการเงินสำหรับผู้บริหารเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด
- ธนิศา จิตรน้อมรัตน์.(2542). การจัดการการเงิน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- จิรพัฒน์ เภาประเสริฐวงศ์.(2544). การบริหารสภาพคล่องและเงินสดในอุตสาหกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ส.ส.ท.
- กิ่งกนก พิทยานุคุณ และ สุนทรี จรูญ. (2544). การวางแผนกำไร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เมธากุล เกียรติกระจาย .(2542). การบัญชีเพื่อการวางแผนและควบคุม. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี.(2543). ระเบียบวิจัธุรกิจ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Books

- Eugene F. Brigham , Louis C. Gapenski Michael C.Ehrhardt., Financial Management, 9th Ed., 1999 .

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล นางสาววิญชนก บางหลวง
วันเดือนปีเกิด 6 ธันวาคม 2514
ประวัติการศึกษา ปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
ที่อยู่ปัจจุบัน 12/5 หมู่ 4 ต.บางไผ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
ประสบการณ์ทำงาน ปี 2537 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บัญชีเจ้าหน้าที่
บริษัท แพรกซ์แอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

